ROČNÍK III. 206 ČÍSLO 23. APRÍL

NOVÁ MLÁDEŽ

ČASOPIS HLINKOVEJ MLÁDEŽE

NOVÁ MLÁDEŽ
Časopis Hlinkovej mládeže

Rediguje redakčný sbor
Hlavný redaktor **M. J. Milov**

Administrácia a redakcia: *Bratislava, Hlavné veliteľstvo HM, Radlinského čís. 51.*

Predplatné na rok 10 Ks **Uzávierka 10. v mesiaci.** **Jednotlivé čísla Ks 1.20**

Vítanie víťazov z GA-PA na bratislavskom moste.

Naši háemisti so „zbraňami", ktorými nám vybojovali v GA-PA víťazstvo.

Pochod víťazov z GA-PA ulicami Bratislavy.

Hlavný veliteľ HG minister A. Mach povedal víťazom z GA-PA tieto slová:

„Z Nemecka ste doniesli dôkaz, že slovenská odvaha vie nám všade získať dobré meno tak, ako to bolo teraz na poli športovom. Povzbudení úspechom pokračujte ďalej, lebo sadnúť si na vavríny je zrada. Kto sa uspokojí s úspechom, ten je porazený. Po víťazstve musíme pokračovať ďalej, nesmieme ostať stáť. Nestačí však len dosiahnuť úspech, ale víťazstvo treba zúžitkovať pre národ.

Junáci nezabúdajte!

Blížia sa prázdniny. Čas táborov. Šporujte, pripravujte sa. Tohto roku budú prvý raz samostatné junácke tábory. Príďte všetci medzi nás! Nesklamete sa. Junák remeselník, roľník, študent, robotník nájde osvieženie tela aj ducha pre prácu za národ, vlasť.

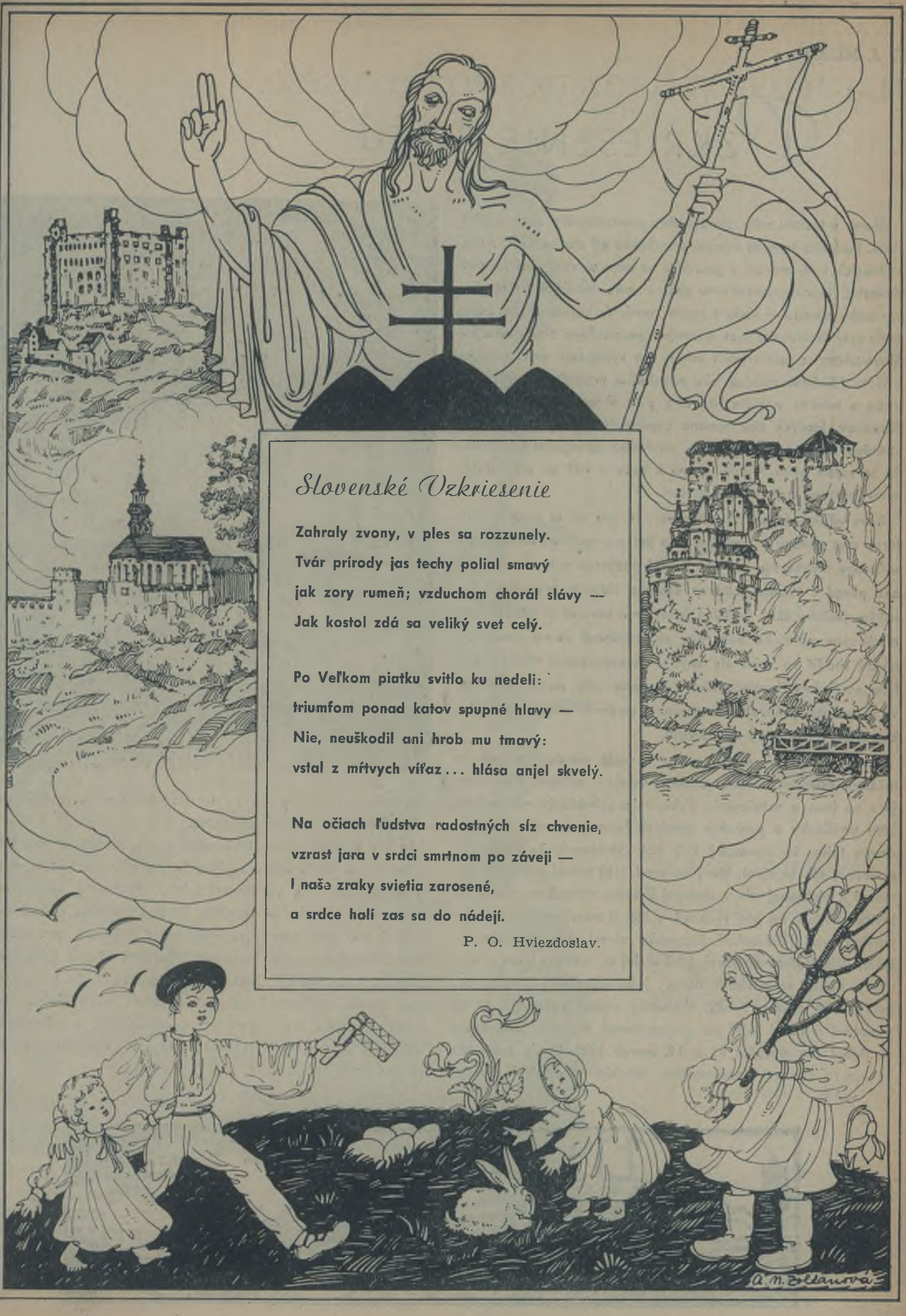

Slovenské Vzkriesenie

Zahraly zvony, v ples sa rozzunely.
Tvár prírody jas techy polial smavý
jak zory rumeň; vzduchom chorál slávy —
Jak kostol zdá sa veliký svet celý.

Po Veľkom piatku svitlo ku nedeli:
triumfom ponad katov spupné hlavy —
Nie, neuškodil ani hrob mu tmavý:
vstal z mŕtvych víťaz ... hlása anjel skvelý.

Na očiach ľudstva radostných síz chvenie,
vzrast jara v srdci smrtnom po záveji —
I naše zraky svietia zarosené,
a srdce halí zas sa do nádejí.

P. O. Hviezdoslav.

M. J. MILOV

VZKRIESENIE ŠTÁTU

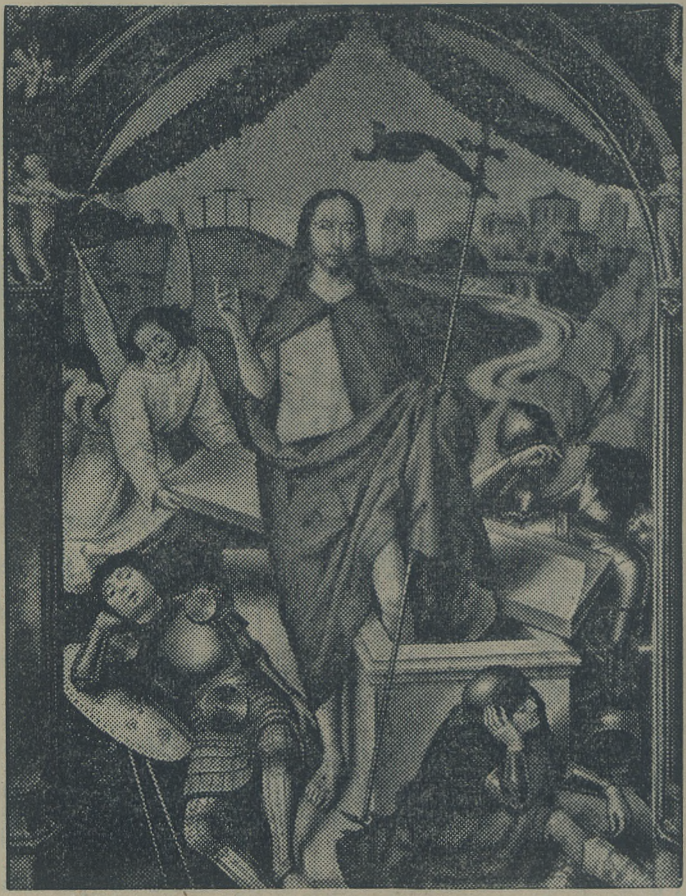

Žijeme v treťom roku obnoveného samostatného slovenského štátu. Podarilo sa nám sviazať pretrhnutú niť slovenských dejín, kvitnúcich v IX. storočí a podarilo sa nám aj vyhľadať ľudovú dynastiu, ktorá sebavedome drží v ruke tradičnú berlu slovenského národa — lásku k rodnej zemi. Vo veľkonočnom čase, kedy celý kresťanský svet oslavuje Vykupiteľovo dielo, mladým Slovenskom sa nesie pocit vďaky za vykúpenie slov. národa a štátu. Hlinkova mládež, ako najmladšia nositeľka posvätného ohňa v národe a štáte, na štíty píše si mená nesmrteľných Slovákov, ktorých síce osobne nepoznala, ale s ich duchom stretáva sa ustavične v živom panteóne slovenského národa. Tu sa mysle hýbu, srdcia pútajú k sebe a HM sa učí jednotnému postupu a jednotnej radosti.

Bohu vďaka, dospeli sme k tomu, že nás už aj ostatný kultúrny svet uznáva a poznáva ako jeden z najstarších národov v Europe. Pozná nás nie ako národ pastierov a krpčiarov, ale ako národ s cennou kultúrou, ktorého život je prepletený vysokým počtom škôl, veľkými hniezdami tovární a intenzívnym obrábaním poľa. Za dva roky samostatnosti musel slovenský národ shodiť so seba zlý chýr o menejcennosti, ktorým nás biľagovali bývalí utláčatelia a k tomu ešte musel dokázať, že si zaslúži správneho ocenenia. A podarilo sa nám to, lebo šľachetné plány vždy sa podaria.

Dnes sa môžeme smelo oprieť o svoju minulosť a právom môžeme povedať, že táto minulosť vstala z mŕtvych. Prebúdzajúce sa jaro a vzkriesenie Vykupiteľa privádzajú nás na takéto myšlienky a poslaním mladých je a bude udržovať vedomie toho, že slovenský štát bol vzkriesený, že nepovstal z ničoho, ale že život, ktorý sa pred 1100 rokmi štátnicky formoval k obávanej sile v strednej Europe, vynoril sa znovu na javisko dejín v tej istej rýdzosti, v ktorej musel pre nesvornosť zanikať pred 1100 rokmi. Slovenský národ po zániku prvého štátu, Ríše Veľkomoravskej, išiel ďalej v cudzom štáte až dovtedy, dokiaľ sa nekládly úklady jeho existencii. Keď sa objavily prvé pokusy vyničiť slovenský národ v Europe, tu sa spamätal a začal túžiť po samostatnosti. Podnikol boj, ktorý sa tiahol cez storočia až k 14. marcu 1939. Vtedy prvý raz ozvalo sa slovenské veľkonočné „Alleluja“ a apoštoli slovenskej štátnej myšlienky dali sa do radostného oznamovania slovenského veľkonočného posolstva.

So vzkriesením štátu všetko rastie u nás. Mohutnia rady HM, utvrdzuje sa istota a my veríme, že po vzkriesení štátu príde aj nanebevstúpenie vo forme oslavy, vnútornej spokojnosti a blahobytu. Základ je tu, vôľa žiť tiež nechýba a keď Boh s nami, kto proti nám? Tradícia začatá Pribinom, prechádzajúca Svätoplukom, stredovekými kniežatmi (Matúš Čák Trenčiansky, Imro Tököly) hurbanovcami na Hlinku a prezidenta Tisu nesmie zaniknúť. Zo starých koreňov musia šľahať nové a nové výhonky, ktoré nás s istotou ubezpečia, že pri spievaní slovenskej štátnej hymny správne spievame „žije, žije duch slovenský, bude žiť na veky.“

Národe náš!

MY HLINKOVA MLÁDEŽ TI SĽUBUJEME,

. . . že jaro slovenskej
slobody nezradíme,

. . . že v nás radostné
vzkriesenie máš,

. . . že kvet snov
našich otcov v zdravý
plod dozreje v nás.

Mužovia práce a obetí

Slovenská jar je preplnená radosťou. Naše mestečká a dediny plesajú v dúhach slovenských štátnych a gardistických zástav, kostoly sa farbia krojmi nášho dobrého ľudu, ktorý svoju vďačnosť nevie krajšie vyjadriť ako modlitbou, kultúrne domy ozývajú sa spevmi a duše prítomných horia plameňom vlastenectva. V rámci pučiacej jari máme najkrajšie slovenské sviatky: 14. marec, meno pána prezidenta a pána predsedu vlády. Na všetkých týchto radostiach živú účasť má Hlinkova mládež.

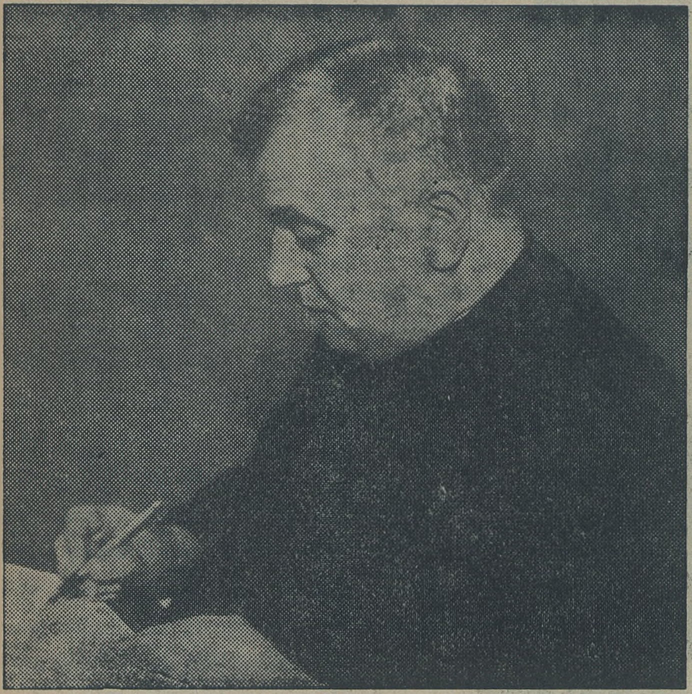

19. marca celé Slovensko spomínalo si na pána prezidenta Slovenskej republiky Dr. Jozefa Tisu. Bolo Jozefa. Hlinkova mládež nepotrebuje viac ako počuť meno pána prezidenta a už horí nadšením a slávyvolaním. A má k tomu veľa dôvodov. Veď pán prezident je nielen najvyšší veliteľ HM ako predseda HSĽS, ale aj osobne má veľmi priateľský vzťah k HM. V priekopníckych časoch, kedy sa HM prebíjala storakými prekážkami, kedy musela dokazovať svoju dôležitosť v národe a presvedčovať verejnosť, že ona nie je organizáciou na luxus, pán prezident bol prvý, ktorý ju vzal do ochrany. A HM bola vďačná. Kde len mohla, všade prejavila detinskú oddanosť a keď vytušila voľnú chvíľu pána prezidenta, usilovala sa k nemu dostať. Fotografické aparáty HM nestačily pracovať pri návštevách pána prezidenta v táboroch, kurzoch, klubovniach na dňoch HM a p. prezident nikdy sa nevyhýbal HM, ba viac ráz ju počastoval i vo svojom paláci.

HM sa k nemu vinie pre mnohé vzácne vlastnosti, ktorými dokazoval slovenskému národu vernosť a oddanosť. Preto nová slovenská mládež učí sa od neho milovať svoj národ a štát, pracovať zaň do úmoru, obozretne a rozvážne pokračovať v každom čine, nehľadieť na seba, ale na dobro národa, ktorý vo vlastnom štáte má mať všetko, čo je potrebné pre zemský život.

HM si želá, aby Pán Boh dožičil Slovenskej republike ešte dlhé roky prezieravú stráž jej prvého prezidenta.

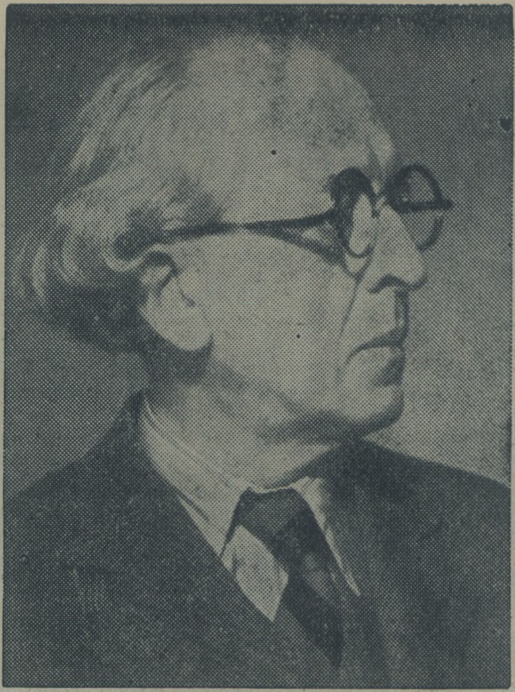

23. apríla Hlinkova mládež bude si spomínať na druhého vzácneho muža, na pána predsedu vlády Dr. Vojtecha Tuku. Pán predseda vlády stál pri kolíske HM, podporoval jej vzrast svojou osobnosťou a vtedy, keď autonomnej mládeže slovenskej bolo len 30, ako univerzitný profesor neváhal napomáhať ich morálne. HM si zvlášť uctieva v p. predsedovi vlády zástupcu najvyššieho veliteľa HM, podpredsedu HSĽS, bývalého svojho krajinského vodcu HM, ktorý vždy mal porozumenie a štedré srdce pre záujmy mladých Slovákov. Zahraničné spojenia HM treba ďakovať len jemu. Keď HM bola v nesnádzach, utiekala sa k nemu o radu a pomoc a nikdy neodišla naprázdno. Naši háemisti vedia si oceniť svojich vodcov a to najkrajšie, čo majú, srdcia, dávajú im do daru. Učia sa od nich ľúbiť svoju vlasť a obetovať pre ňu i slobodu. Berú si ich za vzor v dôslednom kresťanskom živote a s radosťou sa na nich rozpomínajú. S takýmito pocitmi blíži sa HM k sviatku mena pána predsedu vlády Dr. Vojtecha Tuku. Dlhé martýrstvo, ktorým dokumentoval lásku k Slovensku a ťažká práca, ktorou pracovný čas predlžuje neskoro do noci, už stačia vedľa iných vzácnych šľachetností, aby slovenská mládež, Hlinkova mládež, po celom Slovensku dôstojne oslávila meno jedného z najväčších mužov slovenského národa.

Nech dožičí Všemohúci Boh dlhý a spokojný život mužovi, ktorý sa nebál pre blaho národa dlhé roky pozerať smrti do tvári!

9. apríla t. r. dožíva sa br. hlavný veliteľ HM Alojz Macek 32. roku svojho života. Hlinkova mládež želá mu mnoho božieho požehnania a síl k ďalšej obetavej práci na výchove slovenskej mladi.

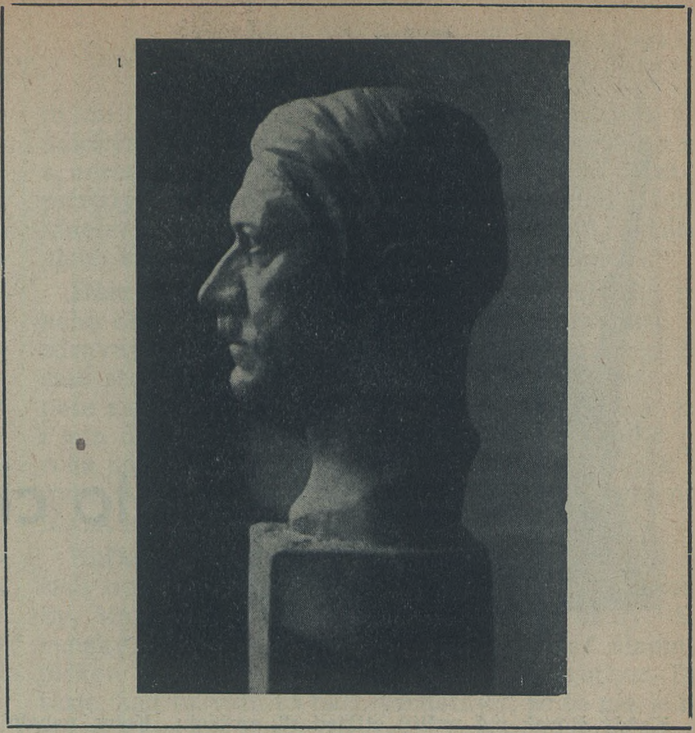

Vodca Veľkonemeckej ríše Adolf Hitler dožíva sa 17. apríla t. r. 52. roku svojho plodného života.

„Nestalo sa to náhodou, ale bolo to dôsledným zjavom politických síl, účinkujúcich v poslednom čase v Europe, že k nášmu Slovenskému štátu dopomohol nám Vodca a kancelár Veľkonemeckej ríše Adolf Hitler". Dr. Jozef Tiso.

PATRÓN ORLOV

Každá kategória HM má svojho patróna. Je to kresťanský zvyk, že určité svoje snahy a práce odporúčame do priazne niektorého svätca, ktorý svojím pozemským životom, prípadne vlastnosťami najviac sa hodí za náš vzor. Vĺčatá majú za patróna sv. Františka z Assisi a orli zas sv. Juraja, ktorého sviatok oslávime 24. apríla. Mnohí sú zvedaví, prečo je sv. Juraj patrónom orlov. Nuž na to nám odpovie jeho život. Juraj bol vojakom, jazdcom a pri svojom čistom živote vyznačil sa najmä láskou k opusteným, chudobným a v nešťastí sa nachádzajúcim. Okolo jeho osoby zbožná fantázia ľudu vymyslela veľa legend, ako že drakovi hlavy stínal a tak vyslobodil pannu z jeho zajatia; preto ho vidieť zobrazeného na koni, ktorý šliape po drakovi. Tým drakom v skutočnosti bol hriech, zlo, z ktorého sv. Juraj ľudí vyslobodzoval a ktoré v ľuďoch ničil. Pre tieto vlastnosti vyvolili si ho orli HM za patróna. Podrobný jeho život sa dozviete v Legendách svätých. Čatám HM katol. vyznania odporúčame, aby okolo sviatku sv. Juraja usporiadali si malú domácu akadémiu v rámci čaty — v klubovni.

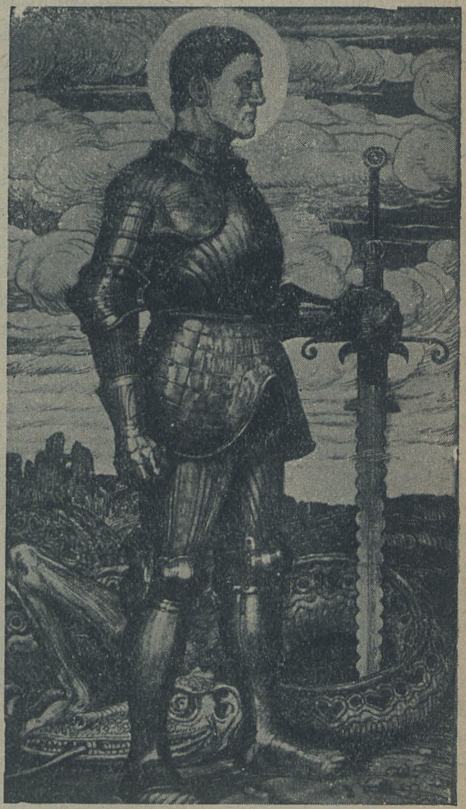

Kto chce byť vodcom orlov?

Každý človek má určitú ctižiadosť, ambíciu. Keby nebolo ambície, nebolo by veľkých činov a veľkých výsledkov. Ambícia pudí človeka k tomu, aby vypäl všetky sily a schopnosti, len aby dosiahol svojho cieľa.

Sú ambície dobré a zlé. A ďalej, sú statočné cesty, ktorými môžeme dôjsť k ich ukojeniu a sú cesty nečestné a hodné zavrhnutia. Háemista ide len za krásnymi a dobrými cieľmi a len cestami čestnými. Ale nie o tom som chcel hovoriť.

Chcel som hovoriť o jednej ambícii, ktorú musí mať každý dobrý háemista. **„Chcem sa stať vodcom“** má byť ctižiadosťou každého háemistu.

Niet krajšej veci na svete, ako viesť druhých. Pravda, cesta vodcova nie je ľahká. Niekoho lákajú dištinkcie na rovnošate, iného pomýlená túha rozkazovať, ešte iného márnomyseľná snaha vyniknúť, byť prvým atď.

Ak však má byť ambícia stať sa vodcom opodstatnená i mravne, musí prameniť z hlbších pohnútok.

Byť vodcom je vec zodpovedná. Vodca môže viesť práve tak k dobrému, ako ku zlému. Vodca HM však musí viesť len k dobrému.

Kto vedie k dobrému, musí viesť dobrým príkladom. Kto chce dávať dobrý príklad, musí mať dosť mravnej sily byť dobrým. Dobrým v myšlienkach a dobrým v skutkoch.

Okrem toho musí vodca HM poznať všetko, čomu chce kamarátov, ktorých vedie, naučiť. Musí byť dobrým táborníkom, mapoznalcom, ošetrovateľom a samaritánom, spojárom atď., musí vedieť, ako sa vedie schôdza, výlet, tábor, ako treba poznať ľudskú dušu, musí poznať metódu, psychologiu i pedagogiu, aspoň v tých častiach, s ktorými pri vedení mládeže príde do styku. Jedným slovom musí mať všeobecné vedomosti, v ktorých nehabká, v ktorých je doma.

Len ak ich bude mať, bude vodcom HM v pravom slova smysle.

Vodca HM je charakterný mladík, ktorého slovo je vždy čestné. Je stopercentným Slovákom, ktorý najprv vidí štát a národ, až potom jednotlivcov a seba. Je presvedčeným kresťanom. V spoločnosti sa chová tak, že je všade vítaným pre svoje jemné spoločenské vystupovanie. Je smelý, rázny, rozhodný, nekompromisný v zásadných veciach, skromný, ale sebavedomý, snaživý, pracovitý, svedomitý, odborník v háemistických disciplínach, trpezlivý, snášanlivý, shovievavý, úctivý, poslušný a má háemistické vystupovanie. Keď to HM od neho vyžaduje, vie sa vzdať pohodlia, svojich záľub a vie jej obetovať svoj voľný čas.

Nuž, kamaráti, či necítite túžbu stať sa takými?

Niektorí sa azda spytujete, aká je odmena vodcu? Odmenou mu je láska sverených kamarátov. Je to opravdivá radosť, akú človek pocíti len po poctivo vykonanej práci. Obdiv, úcta, láska, oddanosť mládeže k dobrému vodcovi je najlepšia odmena. A vedomie vodcu, že vedie, riadi mysle a ducha sverených chlapcov. Či možno chcieť viacej, ako vidieť seba samého v očiach chlapcov svojej družiny, čaty? Áno, vidieť sa v ich očiach, lebo vodca im dáva kus seba, kus svojej duše.

Alebo nezabudnuteľné chvíle strávené s chlapci v tábore okolo táborového ohňa, i pri práci, v romantickej prírode spievajúcej o mužnosti, sile, tvrdosti a hrdinskej povahe slovenského ľudu, na vychádzke v strmých skalnatých horách, lesnatých kopcoch, pri žblnkotajúcich riekach a ako zrkadlo lesklých jazerách, pod šumiacimi vodopádmi, ktoré spievajú o dávnoveku, o primitívnych silách, o nadprirodzených, mytologických udalostiach a bytostiach, o ktorých šumí i tatranský prales.

Duch sa rozbehne za letnej noci v ústrety hviezdam do tajomného šera, chápe veci, ktoré sú mu cez deň skryté, spája sa v mystickom objatí s celou prírodou, rozumie vôni zeme, šepotu prírody, vlažným vánkom i víchriciam a hromobitiu, spevu vtákov ... Keď v duši sa rozhostí mier, tichosť a ona pocíti spokojnosť, po akej človek márne túži.

To je odmena obetavej a svedomitej práce s mládežou v HM

Nie každý však vie, ako treba v HM pracovať. Ba veľmi málo ľudí to vie.

Možno sa však tomu naučiť.

Bratia budúci vodcovia, príďte cez leto do vodcovskej školy orlov! Tam vás pripravia za vodcov skúsení inštruktori, odborníci, starí pracovníci s mládežou. Už teraz sa chystá reorganizácia programu i metódy vodcovskej školy. Bude sa na nej podávať hlavne metóda práce vodcu s mládežou.

Chystá sa aj praktická príručka, v ktorej bude všetko, čo vodca potrebuje k vedeniu orlov.

Vás všetkých, ktorí sa chcete stať vodcami orlov, čaká vodcovská škola s otvoreným náručím. Príďte v najväčšom počte. Naučíte sa prakticky pracovať s orlami. Tábor orlov, ktorý bude zriadený pri škole, bude pre vás cvičnou školou. Chvíle, ktoré strávite v škole, v práci i rekreácii, nikdy nezabudnete.

A keď sa vrátite z vodcovskej školy orlov, zmiznú všetky ťažkosti, s ktorými ste si pred ňou nevedeli rady. Práca s orlami vám nebude ťažkosťou, ale radosťou.

Vodcovská škola vás čaká. Čaká, že prídete aspoň so základnými vedomosťami, aby nebolo treba zdržovať sa pre medzery v nich. Teda, už teraz sa pripravujte na vodcovskú školu orlov!

—eno—

Láska HM k prírode

LOJZO JANZA

Príroda je životná múdrosť: kto z nej čerpá — do svojho života nevyčerpá! Príroda je najobsiahlejšou a najcennejšou knihou života — kto ju číta, nedočíta sa konca, nevyjde z údivu ani z pobavenia. Príroda, jej krása, zvláštnosti a všetky jej ctnosti sú duševným majetkom každého z nás. Týka sa to prírody celého sveta. Všade, kde je krása, je i náš obdiv, všade, kde je velebné ticho, je i náš tichý a mĺkvy súhlas. Príroda je teda knihou písanou rečou každému srozumiteľnou a jasnou bez ohľadu na to, akou rečou jej milovník, ctiteľ hovorí. Slovenská príroda však je a musí nám byť milšia podobne, ako nám je vždy milšia kniha písaná v materčine a slovo v materčine prednesené.

Láska HM k prírode počína prvým pobytom v nej, kde sa vĺčatá, orli i junáci zvykajú prírodu pozorovať, sledovať život a deje v nej, učia sa orientovať v nej, poznávať zvieratá i rastlinstvo. Tu v prírode sa jedinečným spôsobom učia naši háemisti šľachetnému konaniu pomáhať biednym a podporovať slabších i utláčaných. Tábory a vychádzky háemistov do prírody majú veľký vplyv na samostatnosť a podnikavosť chlapcov. Háemista musí byť v prírode ako doma — nebáť sa v nej vo dne ani v noci a príroda ho za to odmení odhalením rúška svojich tajomstiev i prezradením toho všetkého, čo iní, náhodní chodci prírodou sa nikdy a za žiadnych okolností nedozvedeli.

Krásne je zásada lásky háemistu k prírode vyjadrená v šiestom zákone orlov: „Orol vidí v prírode stopy Stvoriteľa a chráni dielo božie a cenné diela ľudské!“ Preto háemista v prírode nekoná skazonosné činy a pohybuje sa v nej s úprimnou láskou mladých ľudí. Netrháme zbytočne kvety, nelámame ľahkomyseľne stromy ani konáre, nezabíjame pre zábavu, ale len v obrane alebo pre potravu. Chráníme zvieratá pred trápením a sami ich nikdy netrápime! Toto je láska čistá, velebná, nesebecká, lebo uchováva a chráni prírodu v jej krásach a zvláštnostiach pre každého po nás prichádzajúceho.

Nedajte sa nikdy strhnúť k ničeniu a pleneniu prírody. I keby v podstate niektorý jej úsek tvoril váš pozemský majetok — predsa i ten má širší význam a dokonalejšie vzťahy k našim spoluobčanom, ktorým práve háemista musí byť vzorom vo všetkom. Neprizerajte sa však ani k ničeniu a pleneniu prírody inými! Zahriaknite každého, kto sa v prírode vandalským spôsobom chová, kto ju ľahkomyseľne ničí a nerozumne plieni. Môžete tým sami, ako priatelia prírody, rozumným zákrokom a apeláciou docieliť mnoho tam, kde niet naporúdzi úradných medzítok, alebo kde úradné predpisy nie sú vyznačené.

Háemisti! Blíži sa začiatok najpôvabnejšieho ročného obdobia. Celá príroda kriesi sa zo spánku. Pozdravujeme jaro kráčajúce v jasote bystrín, v plesaní stromovej zelene, v temnom hučaní lesov, v šepote riek, oslobodených od ľadových pút. Ruch jara i leta dotýka sa mocne všetkých sŕdc! Omladlá príroda nás volá von do polí a lesov, k návštevám, k pobytu. A je toho skutočne mnoho, čo nám skytá nádherná krajina nášho milého Slovenska.

Koľko romantických zážitkov skytajú doliny našich riek! A čo tie mohutné slovenské hrady a zámky, Maninská úžina, Vrátna, Súľovské skaly, Slovenský raj? Dávajúc sa miestami unášať člnom či plťkou po divom prúde, môžete si s trochou fantázie, keď sa vám to páči, predstaviť, že to nie je náš starý Váh, ani Hron, Hornád, Torysa či Poprad, ale že usilovne veslujete po dravom Yukone a okolo vás defiluje krajina, o ktorej ste tak radi čítali v románoch Londona, Curwooda, Setona. Alebo váš výlet k slovenským jazerám a plesám (Vrbické, Počúvadlo, Uhorná, tatranské plesá) unesie vás vo fantázii k ďalekým zemiam cudzích krajín. Jazero je zastreté namodralou parou, ľahučké vlnky si vesele pohrávajú s vaším člnkom. Varíte si obed, keď ste sa do sýta napreháňali po jazere. Voda sa ligoce sťa striebro a hovorí k vám neúnavným šepotom. To sú okamžiky pobytu v prírode, ktorým sa nič nevyrovná a na ktoré sa tak ľahko nezabúda!

Dnešný človek učí sa vždy viac a viac si vážiť prírodu a nachádza v nej ustavične výdatnejší zdroj poučenia a radosti. Háemisti sú celý rok a najmä v zime pripútaní k mestu, dýchajú jeho dusné a opotrebované povetrie. Koniec týždňa dáva im možnosť navštíviť prírodu, osviežiť sa v čistom vzduchu horských lesov a získať si takto novú krv do žíl a mozgu. Háemisti trávia celé mesiace v školských laviciach práve vo veku, kedy sa telo vyvíja a pohybu i prírody tak veľmi potrebuje! Preto príkazom čaty nech je: koncom týždňa na potulky do voľnej prírody.

Láska HM k prírode prinesie slovenskej mládeži svoje krásne plody, len naše čaty musia sa v lete pridŕžať zásad, o ktorých sme si teraz niekoľko slov napísali.

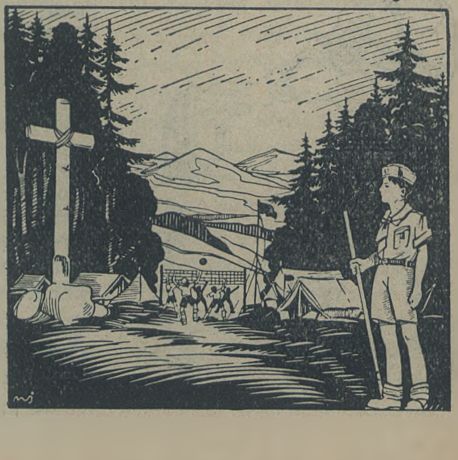

VLÁDO LAJČIAK :

Predkonferenčná tragédia Jožka Packoša

— No, už sa to začína šraubovať — ťahavým hlasom hundre si pod nos Jožko Packoš, sediaci ako stelesnená lenivosť v teplo vykúrenej študovni. So steny svesil kalendár a pilne študujúc dni do prvej konferencie, čelo mu pokryly vrásky.

— Ej, počúvaj, Capko, — hovorí Jožko priateľovi, opierajúcemu sa o roh kachieľ — búrka sa už ukazuje na obzore, nebolo by dobre pozrieť sa tak do šlabikára? Taký pocit štyrky ti mám v žalúdku a zajtra máme k tomu ešte nádej z dejepisu a z klavíra na sólo. Maťo Papcun už odveslovať z dejáku a mňa iste ten Ramsesov zať nepreskočí. Veď mi „kačicu“ sľubuje už pol roka. Ako vidím, nezostáva nám nič iného, len nadrieť sa. Čo ty na to?

— Súhlasím!

— To je ono, na moju mohykánsku česť! — a Packoš podáva ruku Capkovi, nezabudnúc pri tom sa postaviť do hrdinskej pózy.

Hŕba kníh na Capkovom stole je prvý príznak k dačomu nezvyklému. Čudné, ba až tajomné ticho vládne v študovni. Každý píše — učí sa! Len cez dvierka na kachliach, čo sú slabo odchýlené, počuť praskot horiaceho dreva. Z vedľajšej miestnosti, ktorá slúži za hudobnú sieň, časom zahučí niekoľko falošných akordov klavíra. Ozve sa hlas zvonka. Koniec štúdia! Kolísavým, pomalým krokom vteperí sa Jožo do študovne so spustenými vlasmi na očiach, studeným potom na čele a s plecami svesenými.

— Počúvaj, Jožko, kedy sa nadrvíš ten klavír?

— Čo?! Klavír? Veď doteraz som ho mordoval. Či si nepočul?

— Ba hej, dačo som počul, ale mne sa to tak pozdávalo, že kopeš do dverí.

— Čo sa to opovažuješ...? Chceš pocítiť moju päsť?

— Starú látku už ovládam dokonale — na štyrku — a novú dúfam tiež tak zahrám, — pokojným hlasom zmrmle Jožko.

Cez okno nazerá do študovne večer. Pri teplých kachliach sedí Jožko v ruke s dejepisom. Jeho zrak sa hlboko borí do knihy, ako by chcel všetko naraz pohltiť a tak doplniť prázdne medzery vo svojich vedomostiach. Dvere vrznú!

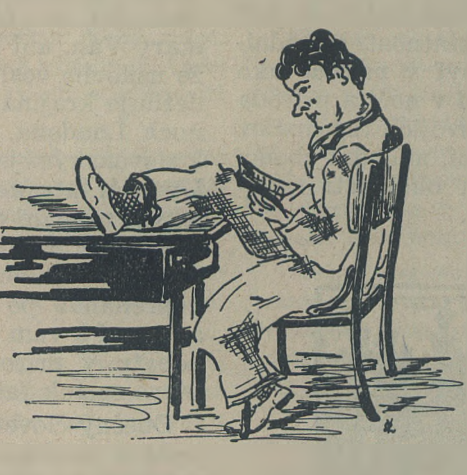

— Poď si ľahnúť, Jožko! Mne sa už oči zaliepajú, — volá Capko Packoša.

— Ale veď musím výkres dokončiť, ešte dejepis neviem a klavír. Oh, keď si naň spomeniem, zuby mi drkocú strachom.

— Jožík!, to nech ťa netrápi, také a podobného rázu myšlienky blúdia v mysli nás každého. Poď ti ľahnúť! Ráno sa doučíš!

Noc zdá sa nekonečne dlhá. Jožo prevaľuje sa na posteli s boka na bok, netrpezlivo čaká prvé začiatky brieždenia. — Ešte učiť sa mám ráno — nemôže zaspať, slabé zdriemnutie prebudila falošná melódia rozladeného klavíra a prísny pohľad pána profesora. Napolo privreté oči dívajú sa len úzkou štrbinou, ale je v nich vidieť hrozbu nad neovládanou úlohou. Prísny pohľad očú — otvorený notes — ceruzka na papieri — štyrka — to všetko ako živé rysuje sa mu na plátne sna. Nečaká na hromový úder zvonka a už čiape vodou v umyvadlách. Chytro sa obriadi, nakoľko mu to „masívne telo“ dovoľuje. Topánky po týždennej prestávke zasa si raz očistí, popukanú kožu pozatiera krémom a kefou pokúša sa dosiahnuť aspoň aký-taký lesk. S knihami pod pazuchou hrnie sa k Mišovej posteli.

— Mišo! vstávaj, ideme sa učiť! — Mišo počuješ?!

— Čo chceš, čo ma budíš?

— Vstávaj sa učiť!

— Odpáľ! ja nebudem dnes vyvolaný. Koľko je hodín?

— Päť.

— Tak o šiestej ma zobuď a dovtedy sa uč sám, ak však by som tuho spal, nechaj ma, bude ma bolieť hlava alebo žalúdok a to zvestuješ aj v škole.

Veru tak sa i stalo. „Ťažko chorý“ Mišo ostal ležať. Jožkovi srdce sa plní strachom a žiaľom, keď si spomienkou zaletí do budúcnosti — na hodinu dejepisu.

Už je to tu. Zatiaľ čo Miško číta v posteli najnovšie číslo Moderného románu, Jožko s bledými lícami sedí skrúšene v triede na dejepise s túžbou stať sa neviditeľným zraku Ramsesa. Hodina sa vlečie, ale nad očakávanie — veľmi dobre. Zatiaľ čo Ramses vykladá a šermuje paličkou na obraze Dionýzovho divadla, Jožík používa obalu na knihe pre svoje kresliarske umenie. Zvoní. Farebný film nálady vznietil jeho myseľ — čistota všetkých farieb zahrá mu tvárou. Už je dobre, je zachránený!

— Už cengalo!

Tu však ozve sa hlas profesora:

— Komu to zvonilo, ha? No, kto to povedal? Nič sa vám nestane — prihláste sa. To ste pekní hrdinovia, keď nemáte sa odvahy prihlásiť!

— Ja som to bol — vstáva Jožko Packoš v nádeji, že je už všetko v poriadku.

— Čože? Vy? No, pravda, vy vždy niečo máte, vždy vyrušujete; buďte istý, že z toho vyvodím následky. Konečne karcer už máte sľúbený — a teraz uvidíme, či ste sa na dnes pripravili!

Čierna tma a v nej červené oči kruhom prebehly Jožovou mysľou.

Bože! už sa veziem.

— Tak povedzte nám niečo o Indoeuropanoch — uvidíme, či ste boli i pri učení taký pilný, ako tuná na hodine!

— Indoeuropania pochádzajú z Východnej Europy v Ázii, a sú viery pravosláv...

— Dosť! Vy nie ste vôbec pripravený. Píšem vám rozhodujúcu známku! Sedí! Môžete odplávať!

S golierom vyhrnutým a rukami vo vrecku vracia sa Jožo zpät do študovne.

— Haló, Jožík, tak čo bolo z dejáku?

— Ach, ani sa nepýtaj... krv sa mi pení. Tak naoko je taký krásny ten študentský život, ale keď sa človek na vlastnú kožu presvedčí, ten vábiaci, zdanlivo krásny raj sa popuká a ukáže sa vnútro plné zadumaných tvárí.

— Prečo ma tiež nebolel žalúdok...?!

VLADO PLICKA

Ide furman dolinou a zbojníci bučinou...

Od dávnych čias kliesnily si obchodné chodníky cestu na sever cez slovenské Karpaty. Keďže však priechod hatí val tatranských brál, viedly tieto chodníčky popri riekach na východ od Tatier, priesmykmi a cez sedlá spišské a šarišské. V týchto pohraničných vrchoch bola zbojnícka korisť zavše tučná. Vzácne vína, ťažké súkna, kožušiny, peniaze a klenoty plnily vrecia v brlohoch sa skrývajúcich zbojníkov. Konča XVII. a zpočiatku XVIII. storočia, vo vzbúrach thökölyovských a rákóczyovských krajina mala viacero pánov, nuž nebolo nijakej bezpečnosti, ani poriadku. Zbojníctvo stalo sa takmer remeslom. Veselo-neveselo bolo vtedy v horách podtatranských. Pod tônistými jedľami mrvily sa ozbrojené kŕdle zbojníkov. Viedly ich traja siláci: ľudská ozruta Havran, ľstivý Bajúz a Janko, bohatier sily, lomidrevo. Odievali sa do šedivých halien, aby ani bystré oko nemohlo rozpoznať ich tône od sivých kmeňov stromov. Obyčajne vystriehli kupeckú karavánu, ozbíjali ju a sputnaných cestujúcich väznili, dokiaľ sa nevykúpili. Zbojnícki chlapci mali toľko peňazí, že opasok Havranov bol vybíjaný dukátmi ani dajaký kráľovský pás. Hja, a jeho klobúčik! Ligotal sa samými nastoknutými červencami („rosenoblami“). Na rukách sa im blyšťaly prstene, ukradnuté cudzím kupcom. Ilec a pošvu jeho šable zdobily drahokamy. Neraz, ak nebolo času na zosňatie prsteňov, chytro odťal šabľou prst svojej obeti. A na drumbličku vám vedel hrať ani čierny drozd! Nuž taký bol Havran: čierny, bohatý, umný. Druhý, Bajúz, o čo bol menší od prvého? O to, že bol ľstivejší. Keď sedávali okolo vatry, rád sa chvastal svojím dobrodružstvom. Pritom mal vo zvyku prečesúvať si prstami dlhé „bajúzy“, ktoré mu siahaly až za uši. Na konci šticovitých fúzov mal zastoknuté po jednom zlatom, ligotavom peniažteku. Janko bol ľstivý a márnivý. No, všetkých prevyšoval telesnou silou a zručnosťou. Hoc bol chudý, nik ho v zápase nepremohol. Aj sediačky sa vymrštil ako lasica na plecia protivníka. Rovnako hravo vyskakoval na cválajúceho koňa alebo na rýchlo uháňajúci koč. Ako dáky kozáčik v prudkom cvale s koňom zastal, ba aj soskočil. Od detstva prežúval rastlinu čemericu, a jednako, jed ho nezmárnil. Lež komu sa zahryzol do šije, ten umrel na otravu. — Raz dohovorili sa zbojníci, že pôjdu ozbíjať na novoveský jarmok. Úrady sa o tom dozvedely, zalarmovaly troje žúp, aj cisárske vojsko malo pomáhať. No, zbojníci sa znovu utiahli do skrýš v horách. Vydurili ich ztadiaľ a zbojníci utekali ešte vyššie a napokon sa vydriapali na neprístupné bralá. Tuho sa bránili, kým nevyschol im pušný prach, ukrytý vo volských rohoch. Bajúza a Havrana chytili, no, Janka nevedeli lapiť. Čo len niekto sa k nemu priblížil, zúril ani lev. Napokon aj jeho obkľúčili. Keď bol celkom opustený, oprel sa chrbtom o strom, a vyvalil ho, ako by si podkosil steblo trávy. Milý Janko spúšťa sa po strmej stene skalnej ako na koni do hlbokého prielazu! Ztadiaľ ako divá mačka na skalnú „turňu“, tak strmú, že nik neodvážil sa ta za ním pustiť. Hrdinu to zachránilo. I vybral sa do krčmy ku Kopaničiarovi. Ako ho krčmár zbadal, nohy na plecia a utekal, utekal, až sa za ním kúrilo. Bál sa Janka. A kopaničiar sa skryl do kopy sena na lúke. Zatiaľ sa zabával Janko v krčme do bieleho svitu. Slnko už stálo skoro na samom poludní, keď Janko pošiel na lúku, kde vliezol do druhej kopy sena, aby si tam pospal. Vyspával sediačky, ba ani pohryznutie vretenice by ho nezobudilo. A keď sa tak sníčky ťahaly a míňaly, vyliezol krčmár z kopy a hneď po drevené, dvojzubaté vidly. Milého Janíčka pritisol pevne k zemi zubami vidlí v drieku. Bol v pasci. Na pokrik odviedli hajdúsi spútaného Janíčka do Prešova. V tom čase bol už Bajúz na kolese lámaný a Havrana povesili na šibenicu, rovnako v Prešove. Pritom obor Havran vysmieval sa svojim mukám privolávajúc katovi: „Ukážže, čo vieš, ty dráč — darmožráč!“ I dokonal s hákom v boku. A Janko? Kat doviedol ho v putách. Na rozkaz jeho sosňali mu putá s nôh. Ani ho nepriviazali o stĺp ako predtým jeho druhov Bajúza a Havrana. Prešovský kat pozerá na Janka a rečie mu posmešne: „Nuž, o chvíľu budeme spolu tancovať!“ V Jankovi zavírila krv, zaškrípal zubami. Keď však s neho ostatné putá odpadly, skočil posmešníkovi na krk a prehryzol mu žilu. Kat sa zrútil na zem ani klát. Sluhovia priskočili a nanovo Janka poviazali. Ľudia sa čudovali jeho sile a volali naňho: „Ach, Janko, Janíčko, zahynieš..., akúže nevestu ti stroja?“ Janka nepopravili, lebo katov syn vymyslel strašlivú pomstu: Zašili Janka do byvolej kože a uschýňajúcu kožu vyvesili na slnko. Janko ešte po tri dni žil revajúc a hrešiac na všetok svet.

„Veru, keď Janíčko dokonal,
ešte sa celý Prešov bál...“

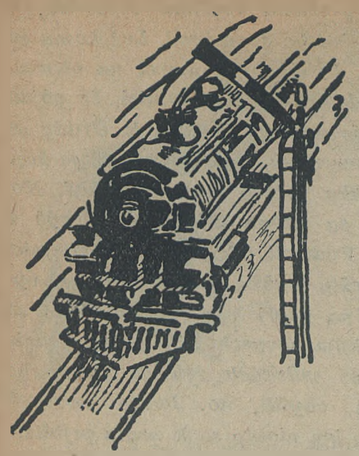

R. TRAVNA

V rýchliku Berlin—Mníchov

(Črta zo zájazdu vodcov HM do Nemecka.)

Bolo to vtedy, keď nás nocou unášal preplnený vojenský rýchlik do srdca Ríše. Mladý vojak nakukol do nášho oddelenia a vidiac, že máme ešte „za štipku miesta“, posadil sa vedľa mňa. Skromne sa utiahol do kúta, aby nám zabral čím menej miesta. My, hoci sme už boli na ceste snov, pretreli sme si oči a pozorne sme si ho obzerali. On zpočiatku bol ticho, len kedy-tedy mrkol jedným okom na nás. Bolo vidieť, že sa chce s nami dať do rozhovoru. Myslel však, ako to neskôr povedal, že nevieme nemecky, ale keď ho ktorýsi z nás oslovil, ožila jeho tvár a jazyk sa mu rozviazal.

„Odkadiaľ?“

„Zo Slovenska“, odpovedáme. Pozrel sa skúmavo na nás, potom ukazujúc na naše vojenské torby, spytuje sa: „Vojaci, pravda?“

„Ale nie,“ vysvetľujeme mu, „Hlinkova mládež“.

„Á,“ zadivil sa „Hlinkova mládež?“

‚Je to organizácia podobná HJ“ dodávame a jeho tvár svedčila, že už rozumie.

„A čo tu v Nemecku robíte?“

Porozprávali sme mu všetko, prečo sme prišli, kde sme už boli a čo sme videli.

„Ako sa vám v Nemecku páči?“ pýtal sa, zvedavý súc na mienku cudzinca o svojej vlasti.

„Nakoľko sme ho poznali, sme nadšení,“ odpovedám.

„No, veď je to Nemecko,“ poznamenáva hrdo vojak-vlastenec.

Rozhovor prúdi ďalej a poznávame, že vie veľmi málo o nás Slovákoch, preto mu rozprávame, nakoľko nám naše vedomosti z nemčiny stačia, celé dejiny Slovákov od Pribinu až po 14. marec 1939.

Je nadšený našimi dejinami a so záujmom sa vypytuje na terajšie pomery v Slovenskej republike.

„I ja som už bol na Slovensku, keď sme tiahli na Poľsko. Pekný kraj,“ hovorí uznanlivo. Potom rozpráva o sebe i o svojich vojenských zážitkoch a ja viem už o ňom toľko, že mal 18 rokov, keď ako oberscharführer HJ sa dobrovoľne, ako i jeho dvaja bratia prihlásili do boja proti neprajníkom Ríše za slobodu a moc svojej vlasti. Prežil ťaženie v Poľsku, potom bol na belgických hraniciach, odkiaľ po zlomení odporu Belgičanov sa dostal do severovýchodného Francúzska. Odtadiaľ po porážke francúzskej armády bol preložený do Durýnska, kam sa i teraz vracia z dvojtýždňovej dovolenky.

Za ten čas, čo mi toto vyrozprával, moji kamaráti unavení pospali kde-ktorý, na polici, na lavici i na zemi sa niektorí usalašili.

„Za pár minút už vystupujem,“ hovorí trocha smutne, dívajúc sa na hodiny. No, ešte nevstáva, lež čosi hľadá vo vreckách. Vytiahne zápisník a čosi píše na kúsok papiera. Vytrhne ho a zdá sa, akoby mi ho chcel dať. Čo to môže byť? Jeho adresa, ale sa akosi hanbí mi ju dať, vloží ju do zápisníka, potom ju vytiahne a zase dáva do vrecka. Konečne ospravedlňujúc sa, že má toľko odvahy, podáva mi ju. Ďakujem a na jeho žiadosť dávam mu svoju. Spokojný berie si torbu, podá mi ruku:

„Auf viedersehen,“ povie vrele, rýchlik zastaví. . .

. . . a beží ďalej, ženie sa po oceľových stuhách rovinou, vezúc stovky vojakov z dovolenky, stovky bojovníkov za lepšiu budúcnosť otčiny.

Kedy sa asi vrátia s úsmevom víťazov, túžiacich uvidieť čím skôr aspoň dym, vystupujúci z rodných domkov.

Ako v minulosti aj teraz nepôjdeme inou cestou, ako cestou slovenského nacionalizmu a v znamení kríža, aby sme zabezpečili večné trvanie národa.

Vodca a prezident Dr. Jozef Tiso.

Ako ľúbi národ svoj, tak nech miluje žiactvo i krásnu reč svoju materinskú a milovať nech ju nikdy neprestane!

Jozef Sivák, minister školstva.

Laco Korček, telových. ref. HVHM:

Háemistická epopeja do Ga-Pa roku 1941

Začalo to v bratislavskom kotli príprav a pochybovačných ironických hlasov . . .

Skončilo to za rezkého rachotu háemistických bubnov a sviežeho zvučania trúb.

Chlapci, vyzerá to, ako že vám idem dávať hádanky, ale mýlite sa (tých je dosť v našej hádankárskej súťaži), ja vám len idem čosi napísať o tom slávnom zájazde háemistov na VI. Zimné medzinárodné hry HJ v Garmisch-Partenkirchen.

Písalo sa 23. februára 1941, keď 30 odhodlaných háemisťov zdvihlo kotvy a pustilo sa do ďalekého sveta vyrážať priestranný oblok pre dobré meno háemistickej mlade a vzmáhajúceho sa drahého Slovenska.

Hm, hm, vyrážať obloky a bez sekier, bez kladív, akože to bude? Veď, naši majú len lyže, korčule a zakrívené hokejky omotané čiernou izolačkou. Ja, to sú murári nových čias a lepšieho mena Slovenskej republiky.

Takýchto nás prijala na večer uplakaná Viedeň. Plakala, slzila a utierala si tmavé zarosené oči do našich nepremokavých háemistických plášťov zo zeleného lódenu. To bolo naše prvé stretnutie s neznámym, ale príjemným, priateľským svetom.

Potom sme sa prebudili až v staroslávnom Mníchove. Zo striech a uzimených stromov kýval nám typický sneh veľkomesta, do pľúc dral sa čoraz hlasnejšie svieži vzduch Bavorského lesa a alpských velikánov. Mníchov nám sotva vládal poukazovať aspoň niečo zo svojich pestrých krás a naučil sa čo len trochu rozpoznávať v nás Slovákov, háemistov, už nás odvážal elektrický vlak do mesta našej tvrdej roboty do Ga-Pa. Ono robota líši sa od roboty, ale tu veru každý robil vo svojom na „akord“.

Viete, chlapci, taká ozajská športová robota, či už na lyžiach a či s hokejkou v hrsti, to je vám robota na hodiny cez čas, na „akord“, na slnku, v daždi, vo vetre, po ľadovici, medzi stromami, po prudkom sráze a kto ho i vie, čo všetko.

Nuž, robilo sa lebo takých istých „akordášov“ ako my, poslali sem až z 13 národov veľa a skvelých. Do roboty ako draci. Lenže budovu úspechov a rozšírenia dobrého mena svojej vlasti si tu mohli vystavať na medzinárodnom poli len podaktorí. Bolo načim silných tehál vypálených z premáhania, slušného a dôstojného vystupovania, bojovnosti, a z podobného materiálu.

Naši háemisti nosili tento materiál na našu novú budovu po celý čas a stavali, borili sa nad sily za nebotyčným úspechom a dobrým menom, vydriapaným zpočiatku až kdesi na alpských bralách.

No, s pribývaním času, začaly sa z tejto roboty rodiť i neuveriteľné výsledky. Najprv menší úspech, potom čoraz väčší a cennejší, až na koniec zjavilo sa trvalé víťazstvo na hokejovom turnaji.

Tých prítomných rozvášnených desať tisíc muselo nakoniec uznať, že háemisti sa už naučili hrať hokej, že sa bijú vždy čestne, sympaticky, čo i majú v pleciach tvrdosť, v útoku dôraz, v obrane tvrdosť a rozhľad a v nohách bez dna vytrvalosť.

Nie nadarmo povedal jeden z najvýznačnejších vodcov nemeckého športu po prvej tretine nášho zápasu s nimi. Ja, nad Slovákmi vyhrať nebude tak jednoduché! A nemýlil sa, Slováci vedeli zvíťaziť a vybojovať si obdiv celého prítomného publika i keď posledné minúty trvaly vtedy večnosť a v nemeckom útoku bol dynamit.

Až do tohto okamihu mala nás väčšina za Španielov, Talianov, ba Lehotského i za Švéda, keď i v tréningu na Kreutzecku predvádzal svoju originálnu kristiánku.

Trochu nás to zprvu škrelo, no, tým lepšie nám potom padlo, keď naši chlapci háemisti naučili všetkých svojimi pozoruhodnými výkonmi poznávať Slovákov, ba i povzbudzovať: „Tempo Slowaken“ a volať na slávu: „Evviva Slovacchia, bravo Slowakei!“

Hoci výsledky sú už dostatočne známe, opakujeme ich pre úplnosť.

Poradie národov v lyžiarskych pretekoch:

1. Nemecko.
2. Taliansko.
3. Slovensko.
4. Bulharsko.
5. Nórsko.
6. Maďarsko.
7. Rumunsko.
8. Španielsko.
9. Fínsko.

Poradie v hokejovom turnaji:

1. Slovensko	body 4,	score 6:4.
2. Nemecko	body 2,	score 8:3.
3. Maďarsko	body 0,	score 3:9.

Krivdil by som chlapcom, keby som niektorého vyvyšoval nad ostatných. Všetci bez rozdielu sa bili z celej duše a síl a vydali zo seba všetko, čo v nich bolo. Niektorým sa však darilo lepšie, niektorí mali menej šťastia.

Najkrajšie sa z našich háemistických lyžiarov umiestil Tibor Lehotský zo Štrbského plesa. V slalome zavŕtal sa medzi výborných Nemcov a Talianov na siedme miesto a v alpskej kombinácii tiež si nedal vyrvať toto miesto. Po ňom sa najlepšie darilo J. Turkovi z Vysokých Tatier. Získal v behu na 6 a pol km ôsme miesto v silnej konkurencii.

No, každá sláva musí sa raz skončiť . . .

I nám jedného večera oznámil povestný olympijský zvon v Ga-Pa, že VI. Zimné hry HJ sú skončené, že načim sa poponáhľať domov.

Zažili sme tu krásne dojmy, mnoho radosti i pohostinstvo našich nemeckých hostiteľov bolo nevšedné, ale myslím, že nebolo medzi nami chlapca, čo by už nebol túžil po našom drahom Slovensku. Každý z nás bol plný nedočkavosti a najradšej by bol zaletel na naše už jarom spievajúce nížiny a či malebné, ešte biele jánošíkovské hory a doliny.

Konečne sme sa dočkali . . . Po Mníchove, Salzburgu, Viedni zjavila sa nám pred ustatými tvárami statná silueta starobylého bratislavského hradu . . . Ožili sme, ba i šofér, čo nás viezol, pridal mimovoľne plyn . . .

Potom už naša slovenská metropola na sivom Dunaji nedala na seba dlho čakať.

Privítala nás v čarokrásnej izbietke zapadajúceho slnka . . . a nám že všetko tak zo srdca ďakuje, ako tie zástupy, čo nás za mostom a za pochodu ulicami tak srdečne a s hrdosťou na lícach pozdravovaly.

Tak sa skončila prvá háemistická epopeja za otváraním zabedněných oblokov do šíreho sveta . . .

Toto si, bratia háemisti, dobre zapamätajte!

Nitra, mater cara

Latine: A. Macák.
Slovace: Poeta ignotus.

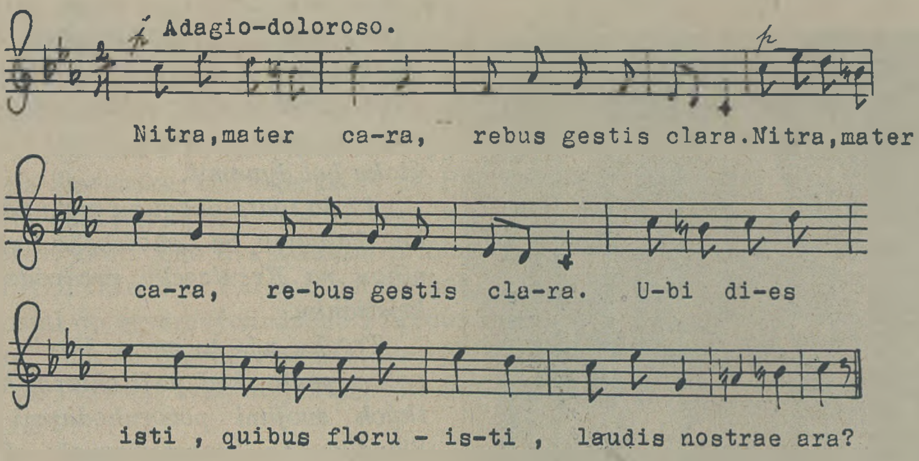
Adagio-doloroso.
p
Nitra, mater ca-ra, rebus gestis clara. Nitra, mater
ca-ra, re-bus gestis cla-ra. U-bi di-es
isti, quibus floru - is-ti, laudis nostrae ara?

„Nitra milá, Nitra“

carmen nationale Slovacorum in vesta latina.

Carmine „Nitra milá, Nitra“ ignotus poeta popularis saeculi XVII. sortem tristissimam antiquae olim praeclarae urbis slovacae, quae Nitra nuncupatur, deplorat. Nitra scilicet medio aevo (saeculis IX. et X.) optime florebat cum esset centrum religionis, culturae ac vitae politicae Slovacorum. Hinc Nitrae gloriosa gesta historiae slovacae adnectuntur. Et quidem: hic Pribina, princeps Slovacorum, primam ecclesiam christianam apud Slavos occidentales aedificari iussit, quam Adalramus, archiepiscopus Salsburgensis circa annum 833 p. Chr. n. consecravit.

Hic deinde residebat princeps Svätopluk († 894) qui postea potentissimus rex Slovacorum evasit, dilatando solidandoque Rei publicae slovacae — quae illo tempore Magna Moravia appellabatur. Hac in urbe demum St. Methodius († 885) archiepiscopus legatusque apostolicus regionum Slavorum commorabatur, qui simul cum fratre suo Cyrillo Slovacos ad fidem christianam perduxit.

Eversione Magnae Moraviae (regnante Mojmiro II. c. a. 906. p. Chr. n.) non solum gloria Nitrae penitus periit — cum loco Reipublicae slovacae Res publica hungara succederet — sed etiam gens slovaca libertatem nationalem perdidit quam tantum anno 1939 die 14 Martii plene recuperavit, Duce Dr. Josepho Tiso, proclamando independentiam Slovaciae, quae nihil aliud est ac restituta Res publica slovaca medii aevi — licet quoad extensionem valde diminuta.

En versio latina et modi cantus.

dr. Jozef Šátek: Skalický incident r. 1686.

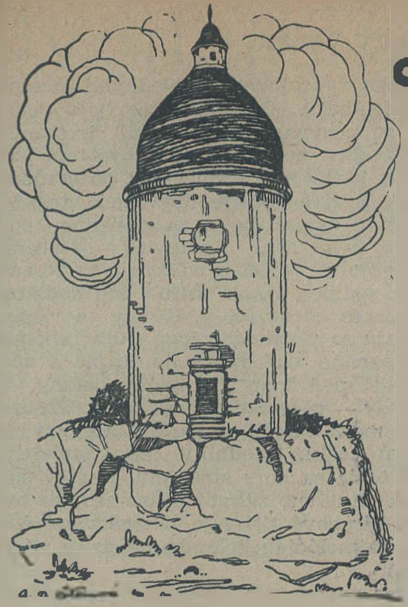

Tureckými vojnami trpely nielen tie kraje, do ktorých preniklo turecké vojsko, ale i ostatné čiastky krajiny, hoci boly zachránené od hrôzy vojny.

Všetko obyvateľstvo bolo nesmierne zaťažené vydržovaním vojska. Najmä prezimovanie armády robilo veľké starosti úradom a uvaľovalo ťažké bremená na obce. Bola to hotová pliaga, lebo vojsko bolo nedisciplinované a ohrožovalo majetky i mravnosť okolia, v ktorom sa zahniezdilo.

Pochopiteľné je, že vojaci neboli civilným obyvateľstvom obľúbení a došlo niekedy medzi nimi aj k nepríjemným výstupom. Jeden vážnejší prípad sa stal v Skalici.

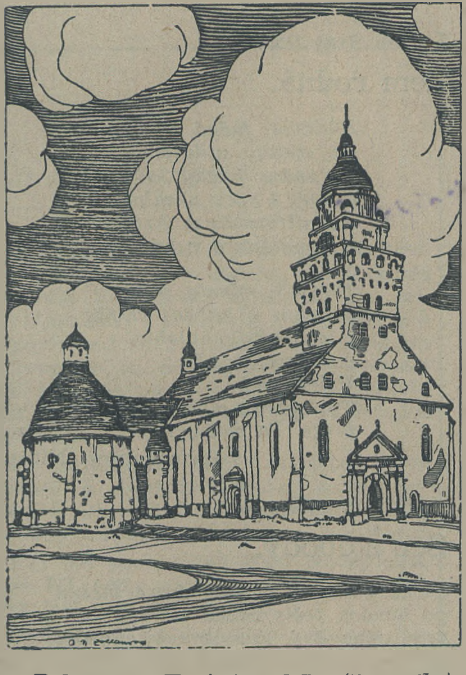

Bolo to na Kvetnú nedeľu (7. apríla) roku 1686. Ulice boly ako vymreté, lebo všetci obyvatelia boli v kostole na slávnostných bohoslužbách. V prvých radoch sedeli členovia magistrátu a medzi nimi kapitán mestskej posádky, zeman Žigmund Báršoň. Mohli sa spokojne venovať pobožnosti, lebo podľa starého zvyku slobodných kráľovských miest, brány mestské boly počas bohoslužieb vždy zatvorené.

No, nešťastie prišlo. Kým sa oni modlili, prihnal sa k jednej bráne podplukovník granátnikov, ktorí v meste zimovali, sprevádzaný štyrmi vojakmi, a vyzval strážcov, aby mu otvorili bránu. Strážcovia sa zopreli; veď to nikdy nebolo, aby sa počas bohoslužieb otvárala brána.

Podplukovníka to nahnevalo. Pochytil lepšie svoj bičík a šľahal strážcov brány hlava-nehlava. Darmo ho uisťovali, že oni kľúče nemajú; darmo ho prosili, aby chvíľočku poshovel, že ich hneď prinesú.

Podplukovníka to ešte viac dojedovalo. Schytil sekeru a zlostne začal rúbať do brány.

Konečne prišiel kapitán mestskej stráže a prihrnula sa hromada ľudí. Kapitán začal podplukovníka tíšiť a vysvetlovať mu mestský poriadok. To však pôsobilo, ako keby oleja prilial do ohňa. Podplukovník od zúrivosti vykmasol svoj meč a tak nešťastne pichol kapitána, že ten mŕtvy padol na zem.

To už i mestskej stáži bolo priveľa. Vrhla sa na podplukovníka a jeho štyroch vojakov, zamiešalo sa do toho aj obecenstvo a výsledok ruvačky bol taký, že i granátnici s podplukovníkom ostali ležať na mieste mŕtvi.

To bol veru smutný začiatok Veľkého týždňa. A čo to dalo ešte potom písania, chodenia za generálmi, palatínom, vrchnosťami, aby sa dali uprosiť a nepomstili sa za túto urážku na cisárskom vojsku.

Keďže okrem nedorozumení s vojskom mali Skaličania na rováši aj viaceré hádky so zemanmi, ktorí sa tam pred Turkom uchýlili, na Turíce toho istého roku vydal kráľ Leopold I. mestu novú výsadnú listinu, aby osobná bezpečnosť v meste bola lepšie zaistená.

MÁRIA HOLLÁ

Mirov obed

Sobota sa začala celkom pekne. Prvé štyri hodiny prešly v sekunde ani po masle a kým sa „detičky" spamätaly, stály zoči-voči pánu profesorovi, ktorý mal nevďačnú úlohu naučiť sekundánov nemčine. Ináč bol tento pán profesor celkom slušný človek a mnohokrát uhádol, čo by si vážení páni a vážené dámy zo sekundy práve želali.

I tento raz sa stalo, že vyčítal z očí sekundánov veľkú túžbu po obede. Aby spojil príjemné s užitočným, chcel s nimi o ňom porozprávať, pravda — nemecky. Vyvolal teda Mira, ináč stopercentného invalida z nemčiny, aby povedal, čo dobrého máva na obed.

Miro nebol za takúto vec ani trošku nadšený, ale čo mal robiť. Proti vyššej moci nie je radno sa protiviť. Skrúšene zdvihol svoju postavu a bystrý pozorovateľ mohol zbadať, že si natiahol uši. Asi aby lepšie počul šepkárov. Potom sa pustil do plynného mlčania.

Pána profesora medzitým schytila nervozita. „No, tak, povieš nám ešte dnes niečo? Alebo sa ti sbiehajú sliny v ústach, že nemôžeš ani hovoriť?!

„Zu Mittagmahl esse ich — — — esse ich", začal Miro, ale ďalej sa nemohol dostať. Odrazu sa však odhodlal a vyhŕkol: „Ein Fleisch und eine Suppe". „Mährzahl", počuť z ktoréhosi konca triedy. Miro ho tiež zachytil a pekne nahlas opakoval. V tom sa nejaká neslušná osôbka začne smiať: „Dobre, že nie Einzahl". „— — Und Einzahl", končí Miro.

V triede sa ozval dusený smiech. Aj pánu profesorovi sa akosi čudne zaleskly oči a naoko nevinne sa pýta: „Čo si to povedal? Povedz to ešte raz!" Miro natešený nad takýmto vyznačením, usmeje sa hrdo a vysype po poriadku: „Zu Mittagmahl esse ich Suppe, Fleisch, Einzahl und Mährzahl". Na takýto povel začali sa všetci obyvatelia sekundy nehorázne chechtať. „No, ty čužpajz, neviem, ako by ti chutil taký obed. Povedz mamičke, aby ti to raz navarila. Prajem ti k nemu dobrú chuť". Miro nahlas povedal síce „ďakujem", ale pomyslel si: „Škoda, že moja mama nemá s „aincálom" a „mércálom" nič spoločného. Keby to vedela variť, musela by mi taký obed navariť aspoň každý mesiac štyri razy. To by som si celkom spoločensky pokazil žalúdok a mal by som s nemčinou svätý pokoj".

V tom zazvonilo a Miro sa ponáhľal na obed. Nevedno, čo dobrého ho čakalo, ale „aincál" to asi nebol.

PRVOSIENKY

Brezy

—ová

Ako panie v bielych šatách stoja tíško v krajine. Biela kôra lahodne kontrastuje so sýto zfarbeným okolím. Pravý pôžitok pre maliara a oko milovníka prírodných krás. Osamelá cesta, pri ktorej rastú brezy, je ako stvorená k večerným prechádzkam zaľúbencov. Brezy vypočujú tíško, bez pohnutia mnohé nežné slová, mnohé sľuby, z ktorých azda niektoré sa splnia, iné zase nie — vypočujú a neprezradia. Len ako v snách tíško zašumia lístím, keď im mládenec rukou vyrezáva do kôry nové srdce, nové iniciálky dvoch mien.

Aké romány mohly by tieto stojace brezy vyprávať.

Teraz stoja opustené. Lístie zožltlo a opadalo. S ním zapadly všetky nežné slová a všetko čo niekedy tíško vypočúvaly. Zapadlo to kdesi s rozpadnutým lístím do zeme, aby sa nikto nedozvedel tajomstvo dvoch sŕdc, lebo tajomstvo známe trom už nie je tajomstvom.

Splývajú svojou farbou s bielou bundičkou okolia a čnejú do výšky ako zamyslené mohyly. O čom snívajú? Snívajú o jari. Opäť sa prebudia k životu a zas zahalia si nahé konáre lístím, ktoré zaševelí po celom kraji jarnú pieseň. Pieseň to lahodnú, ktorá sa bude monotónne predierať cez jarný presýtený vzduch a privabovať k sebe mnohých návštevníkov. Nastane pod ich ochrannými a nezradnými konármi nový život.

Kto odolá krásnej prírode s bielymi brezami? Myslím, že každému pri spomienke na ne radosťou poskočí srdce, rozozvučia sa citové struny a zatúžia po tom tichu, po omamujúcej vôni blízko rastúcich kvetov. Zatúžia po prírodnom sláčiku, čo by na nich vylúdil bezstarostné tóny, pri ktorých sa nám otvorí nový svet, a naša duša sa roztancuje do kruhov čoraz väčších.

Biele brezy stoja a tíško čakajú.

Emil Slovák:

Moja vlasť.

Vlasť naša milená,
rozvitá v krásny kvet,
nad ňou čnie neba báň
jak jasný synokvet.

Slovák sa zrodil v nej,
junák jak jedle peň
a nesie na hory
horiacu pochodeň.

Vlasť naša milená
rozvitá v krásny kvet,
nad teba krásnejšej
na tomto svete niet!

R.-k. gymnázium, Trnava.

Gorazd Zvonický:

Tu pijem vodu z bystriny

Už chvejúce sa dróty hrajú tieseň
a súmrak lampy zažal k pôstnej večeri,
v tom naladení citov trudná pieseň
mi vykypela na pery.

Kde klokotavá riava medzi bralmi,
kde kolo loďky zíva polnoc pošmúrna,
kde samum kvíli, palma nôti žalmy,
tam spievam verše nokturna.

Mňa straší diaľka púšte revom ľvice
a mladý podrast vášní jedom moskyta
mi pichá lósom oklamané líce,
v ňom pečať krivdy vyrytá.

Len céder nad potokom sa ma táže,
či hľadám túžbu vydedených z hostiny...
Keď brehom blúdim tieňom nočnej stráže,
tu pijem z libanonskej bystriny.

Gorazd Zvonický:

Naplňte vázy . . .

Naplňte prázdne vázy,
položte mi ich na stôl.
Šero sa z lesa plazí,
so srdcom žiaľ mi srástol.

Výčitkou srdce bije
— výčitka nepoznaná.
Kristus ma láskou myje,
zacelie azda rana . . .

Bratia mi píšu listy,
skrývam ich do albumu.
V ňom prameň sväto-čistý,
z vín jeho pijem dumu.

Po meste tiene chodia,
na stĺpoch lampy hasnú,
cestou sa hriechy vodia,
na nebi hviezdy žasnú.

Prikrývam bázňou dušu:
Neopusť, Kriste Pane!
Komári jedom kúšu,
závojom zahaľ skráne!

Spánok len neprichádza,
obrázky nečakané . . .
Na hlavu padá sadza,
môj Pane, nadstav dlane!

Boris Kocúr:

Les

(Drobná próza).

Keď chlapec lesom ide, tou
piesňou tichou, hlbokou,
sťa po dne zeleného mora,
tu stromy konáre skláňajú a vravia:
Chlapče, nestrať to srdce svoje!

E. Javorčík:

Jarný večer

Slnko vybozkávalo poslednými lúčami zelené úbočie. Grúne už zaodiate zeleňou sú posypané všelijakými kvetami. Nezábudky hemžia sa pri bystrom potôčku, ktorý si kliesni cestu po tvrdom údolí. Bystré rybky, obyvatelia tohoto potôčka, vymrštily sa za poslednou potravou toho dňa. Lastovičky štebocú ešte večernú pieseň a oddávajú sa do náručia spánku. Okolo štítu nad dedinou otočila sa obruč hmly. Kavky a vrany vracajú sa z denného lovu. Robotník na poli zaháňa sivé volky do stajne a vôz odkladá pod šopu. Lampióny oblohy — hviezdy — rozsvietily svoje ohne. Usmievavý mesiac škúli spoza lesa a svieti na šedivú cestu. Chodníky ako zapletení hadi točia sa hore stráňami. Lenivý súmrak už dávno zahalil pyšne stojace topole. Hrobové ticho je prerušované šumiacou melódiou kolembajúcich sa stromov.

Hlas zvona znie do diaľav a zvestuje mier usínajúcemu kraju. **Podbrezová**

Rudolf Horka

Na hrade.

Šedivé dubiská
k nebesám pnejú.
Zoborské skaliská
do výšky čnejú.

Minulo už leto,
sožal gazda klasy —
zanôťme si preto
pieseň novej krásy.

Aladár Volák

Ó, vlasť moja.

Ó, vlasť moja,
zem Ty krásna,
buď vždycky
v slnku jasná.

Tys' zem moja
Ty si moja mať
pre Teba plačem
Ty najpeknejšia slasť.

Lexino Brat Polo

Zem rodná.

Rodisko, južná zem,
Ťo všetko milujem,
bo znám každý kútok,
radosť i spev nezabúdok
na nitrianskych krajoch
v rovinách a v hájoch.

Tormoš, miesto milé
poznám v každej chvíle
i let našich holubíc
čo vletí do ulíc
dedinských.
Ty krásna si rodná zem
preto Ťa milujem.

Gymnázium, Nitra.

Zoltán Vadovický

Sen slobody.

Ticho všade . . . Rieka šumí pieseň
po horách tečie nežná tieseň,
zem východnú Slovák verne bráni,
bo krv vidieť v našej stráni,
v tom rachot pušiek počuť hlasne
nad horami slnce hasne, hasne
a zem svoju Slovák bráni, bráni . . .

Gymnázium, Ružomberok.

Dvojlampovka do tábora

ŠTEFAN KOCÚRIK

Chcem popísať jednoduchý prijímač, osadený dvojitou americkou triodou, alebo lampou europskej značky „Telefunken K DD1“, s dvojvoltovým žhavením. Aparátik má mnohé prednosti, ale tým, že je lacný, zapáči sa mnohým amatérom odberateľom.

Ako bolo už spomenuté, je osadený dvojvoltovou duotriodou. Inak je zapojený obvyklým spôsobom: štandardné železové cievky od fy Palaba zn.: Palaba Duo, s dvoma rozsahmi, ktoré sa prepínajú dvojpólovým prepínačom. Ladiaci kondenzátor je vzduchový 500 pf. bez stupnice. Reakčný kondenzátor bol použitý pertinaxový o kapacite 500 pf. Mriežkový svod pripojíme cez odpor na +2 V. Len pri väčšom anódovom napätí môžeme zapojiť už záporný koniec vlákna. Prvá trioda pôsobí ako detekčná, transformátorove viazaná na druhú, ktorá pracuje ako nízkofrekventný zosilňovač.

Aby zapätná väzba bezpečnejšie nasadzovala, je pred primárom NF. transformátoru odpor 2—5000 ohm. Mriežkové predpätie, ktorého hodnota je pre lampu kritická, vzniká prietokom celkového anódového prúdu cez 400 ohmov od pólu anódy k pólu žhavenia.

Úprava prístroja môže byť rozmanitá, keďže niet nebezpečia, ohrožujúceho chod složitejších prístrojov. Ľahko udržíme malé rozmery a zručnejší stavajú aparát do kufríka, kde budú uložené akumulátor a baterie. Zlaďovanie odpadá a preto môžeme pristúpiť po preskúšaní spojov k zapnutiu anódy. Anódové baterie musia mať min. 60 V.

Anténa stačí obyčajná a večer zachytíme všetky silnejšie europské stanice, ako Rím, Fiume, Königswusterhausen atď. Aparátik nám „utiahne“ i malý reproduktor a keď sme dobre stavali, je posluch pomerne veľmi málo skreslený.

Robí dobré služby najmä v lete v tábore a preto hor sa do práce!

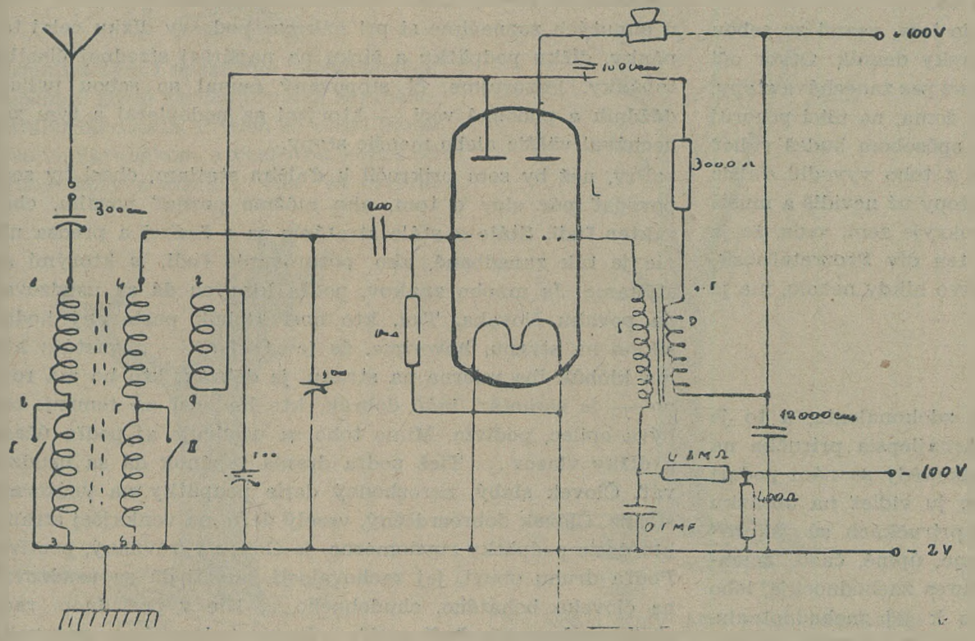

SOZNAM SÚČIASTOK:

Kondenzátory:

ladiaci	500 pf. vzduchový,
reakčný	500 pf. pertinax.,
blokovací	200 cm,
„	1.000 cm
„	10.000 cm,
„	0.5 η F

Odpory: (0.5 W)

1 M Ω
3000 Ω
400 Ω
0·2 M Ω
Cievka Duo Palaba,
dvojpólový prepínač,
NF transformátor 1:5,
chassis
1 lampa Duotrioda
„Telefunken KDD1.“
Celý náklad asi 200 Ks.

* * *

Čo každý nevie

V rovnošate HM nielen každý háemista, chlapec alebo dievča, ale i každý činovník HM sa má spravovať čo najdôstojnejšie. Používanie alkoholových nápojov má sa obmedziť na minimum a rovnako sa má zdržať v rovnošate HM fajčenia vo verejnosti. V rovnošate HM je zakázané chodiť do rozličných krčiem.

V organizácii HM zaniklo slovo „skaut“ a „skautka“ ako aj každá spomienka na skautskú organizáciu. HM je čisto slovenská výchovná inštitúcia.

Kto má prebytočné čísla Novej mládeže III. roč., nech ich pošle do administrácie.

Žrebovanie hádankárskej súťaže Novej mládeže bude 7. apríla t. r. o 15. hodine na HVHM.

Blíži sa leto, čas táborenia. Treba hľadať táboriská a začať organizovať tábory.

Stráž rodnej zeme

Čo mi tu blábolíš, čím ma chceš zakúpiť,
korením na hrude (Bože môj, kde ju mám)
robím sa veselý a musím mláku piť,
ale sa čoskoro z húštiny prerúbam.

Čistina zaviata zrána sa umýva,
smeje sa jahodou, červenou kalinou,
kde je tvoj útulok? Hľadáte? Tu býva.
Ja hľadám cestičku, chodníček za milou.

Slepý ste? Nie je tu, odišla s poľany
do dolín, do dedín, do miest a do chalúp,
tu je jej parobok žinčicou chovaný,
s valaškou, s pištoľou, rozrástly ako dub.

Halenou zakrytý a stojí na hrude,
chráni si záhumnie, chráni si rodnú reč,
keby sa objavil šakal na zákrute,
s papuľou zlomenou, bez zubov skape preč.

PO STOPÁCH...

BAGYRA

(Túto prácu venujem svojmu učiteľovi stopárstva — br. C. Grandtnerovi.)

Cesta k učeniu stopárskeho umenia.

Nič nám bez práce nepadne do lona, iba ak čírou náhodou. Je ale vylúčené, že by sa tá náhoda mohla stať v stopárstve. Buď chcem vedieť stopovať, alebo nie. Ak chcem, musím sa podrobiť dlhému a nie priam najľahšiemu výcviku. Konečne, čo dostanem na svete zadarmo? Všetko je vykúpené tvrdou prácou, slzami, utrpením. Keď sme sa ako deti učili čítať, bolo to trápenie s nami. Dnes na to ani nepomyslíme. Tak to bude aj so stopárstvom. Vezmem si šlabikár a začnem šlabikovať — jasne a pomaly. Tajomstvom úspechu temer vo všetkom na svete je dobrý úmysel, zdravý rozum a vytrvalosť. Kto sa chceš oddať tomuto novému učeniu, buď pripravený na to, že v prírode nezažiješ vždy priam najkrajšie chvíle. Musíš zavčasu vstať, vedieť čakať, nebáť sa tmy a búrky. Príde ale i odmena! Porozumieš prírode (a to ktokoľvek nevie!) vnikneš do tajomstva života v lese... Ak máš chuť a vytrvalosť — dokážeš to!

Keď od dnes pôjdeš na vychádzku do lesa, vezmi so sebou fotoaparát, ceruzku a náčrtník, stopársky denník. Otvor oči dokorán a pozoruj, ako pred tebou bežiaci pes zanecháva stopy, kto išiel pred tebou atď.... V prírode, doma, na ulici pozoruj všetko, čo súvisí so stopovaním. Tým spôsobom budeš vidieť stopy hneď pri tvorení a tedy môžeš z toho vyvodiť ďalšie dôsledky, keď totiž zviera pri tvorení stopy už nevidíš a musíš usudzovať. Keď biele páperie snehu pokryje zem, vedz, že je tu tvoj čas... Otvor knihu prírody, ten div Prozreteľnosti, čítaj a uč sa... Nezabudni, že stopárstvo nikdy nebolo, nie je a nebude hračkou!

Ako sa učiť stopovať?

V stopárstve je len jediná cesta k zdokonaleniu, a to je prax. Túto skúsenosť nevyváži ani tá najlepšia príručka na svete. Skúsenosť je druhá škola. Zriedkakedy sa nám podarí objaviť tak úplnú a presnú stopu ako ju vidieť na obrázku v rôznych príručkách. Tieto stopy v príručkách sú „skoro“ ideálne, i keď sa dajú nájsť. Sú presné, úplné, často zmenšené alebo zväčšené. A to je to, čo nákres znehodnocuje, lebo každá zmenšenina a zväčšenina vedie k jej znehodnoteniu. Tak sa potom stane, že chlapec, ktorý videl v knihe zmenšený nákres stopy medveďa a v lese nájde podobne veľkú stopu, popletie si to. Dobre sa osvedčili k cvičeniu sádrové odliatky stôp, ktoré nižšie popíšem. Vyskytla sa otázka, ako sa učiť stopovaniu, či v skupinách alebo ojedinele. Najideálnejší spôsob, myslím, je stopovať sám. Výhoda je v tom, že stopára nikto neruší. Ani s družinou sa nedá veľmi dobre stopovať, lebo nemôžu a ani nezachovajú ticho. A ticho byť v prírode, je prvá podmienka úspešného učenia a stopovania. Ak sa však nájdu dvaja rovnakého smýšľania a sú istí, že sa nebudú rušiť, môžu smelo vyraziť na lov, lebo dvaja viac spozorujú a viac uvidia než jeden.

Naučme sa chodiť po lese. Všimli ste si tichého, kľudného kroku skúseného horára? Tak musíte chodiť aj vy, keď chcete dosiahnuť úspechu... Po ceste chodíme ticho, vyhýbajme sa suchým vetvám a lístiu.

Začneme.

Na ihrišti, pri vode, v tábore, na dvore, pred klubovňou i kdekoľvek spravíme si tzv. stopovací štvorec. Je to rovný priestor o rozmeroch 3×4 m, ktorého povrch je pokrytý jemným pieskom. Piesok uhladíme hranou rovnej laty. Na tomto „štvorci“ cvičíme. Dĺžku kroku pri chôdzi pravidelnej i nepravidelnej. Pozorujeme stopu, ktorú spravil človek ľahšej váhy a ťažšej, stopy človeka s rôznymi druhmi obuvi a rôznymi znakmi podošvy. Dĺžka kroku je iná u dlhého človeka a opäť iná u malého. Normálna dĺžka kroku vojenského je 75 cm. Nepravidelný krok má človek krivý alebo inej telesnej chyby. Keď človek nesie niečo na pleciach tvorí stopy hlbšie, než keď ide voľný. Pri behu vidíme, že špičky sa zarývajú niečo do zeme a vyhadzujú máličko pôdy za podpätky. Beh poznáme ihneď, lebo špice vrývajú sa hlbšie do pôdy a vyhadzujú zem. Dĺžka skoku, rýchleho behu je až 100 cm. Teda špičky topánok sú vždy hlbšie v pôde, než podpätky. Keby nás chcel niekto oklamať a išiel by kus opačne, ako rak, nepodarilo by sa mu to, lebo by sme videli, ako sa päty hlbšie vryly, než špičky. Pri pomalej chôdzi špičky smerujú na strany, pri behu špičky topánok idú dopredu. Pri tejto príležitosti nacvičme sa pozorovať tiež stopy bosej nohy a to jak detí, mužov, tak aj žien. Uvidíme rozdiel. Hlavný znak dostaneme, keď od palca k malíčku po vnútornej strane nohy vedieme čiaru a podľa nej určíme, ako sa ostatné prsty vzhľadom k čiare chovajú. Ak stopujeme stopu človeka, poznamenáme si všetky tieto znaky do zápisníka a okrem toho u ohnutých zaznačíme si pri nákrese podošvy dĺžku celej topánky, dĺžku podpätku a šírku na najširšej strednej čiastke topánky. Pozorujme, či stopovaný nemal so sebou palicu, dáždnik a podobné veci — ktorými sa podopieral a tým zanechával väčšie alebo menšie stopy.

Prv, než by som prikročil k ďalším statiam, chcel by som povedať pár slov o tom, ako môžme poznať povahu, charakter ľudí. Stále a stále stretáme sa s ľuďmi a predsa nič nie je tak zanedbané, ako pozorovanie ľudí, s ktorými sa stýkame. Je mnoho znakov, podľa ktorých dá sa usudzovať na povahu človeka. Ten, kto nosí klobúk postavený hodne šikmo na stranu, hovoríme, že je „frajer“ — chvastúň; kto má klobúk iba mierne na stranu, je dobrák, kto ho má rovno — je samotár, ináč dobrák, kto ho nosí na temeni, ten býva opilec, podivín. Mimo toho sa usudzuje aj podľa účesu a dĺžky vlasov... Tiež podľa drania topánok dá sa usudzovať. Človek slabý, nerozhodný derie podpätky na vnútornej strane. Človek dobrosrdečný, veselý derie na vonkajšej strane, kto derie podpätky rovnomerne, je človek vyrovnaný, poctivý. Podľa druhu obuvi, jej zachovalosti, akosti dá sa usudzovať na človeka bohatého, chudobného... Nie v poslednom rade stojí usudzovanie ľudí podľa výzoru tváre. Len pozorujte ľudské tváre a iste sa podivíte nad ich rozmanitosťou. Indiáni hovoria, že tvár je obrazom ľudskej duše a že každá jeho vlastnosť, cit, vlohy sa zrkadlia v obličaji. Pozorovanie ľudskej tváre a usudzovanie z toho je niečo podobného ako grafologa, lenže tu to ide omnoho ľahšie. Preštudujte niekoľko tvárí vašich známych, ktorých vlastnosti sú vám známe a posudzujte. Sú tie najrozmanitejšie druhy tvárí, ale predsa môže sa o nich povedať, že sa nikdy od základu nepremenia. Maliari a sochári rozdelili si tváre na dve skupiny: dlhé — čiže mužské a krátke — čiže ženské. Dlhú tvár nám tvorí obličaj, ktorý je dlhší od obočia k brade než v šírke obličaja vo výške obočia. S touto tvárou bývajú teoretikovia, filozofi, snilkovia. Ľudia s krátkou tvárou sú ľudia činov, rozhodní, podnikaví, pracovití a vytrvalí. Nájdu sa i zločinci s touto tvárou.

Iná známka je čelo. Aj na našich dedinkách zvykne sa hovoriť o ľuďoch s vysokým čelom, že je múdry a opačne, kto má nízke čelo, je vraj na nič. Nos je iná dobrá známka. Poznáme nosy rovné, orličie, sedlové, ostré, tupé, sploštené. Rovný nos je znakom ľudí inteligentných, vyrovnaných, nos orličí majú pyšní, nos sedlový je znak ľudí nevyrovnaných. Ľudia nesnášanliví vlastnia nos ostrý, málo inteligentní majú nos sploštený. Ešte rozmanitejšia skupina znakov sú oči. U niekoho sú oči tajuplné, u iného čisté, že sa v nich priamo vidíš. Na tento druh znakov má veľký vplyv duševné položenie človeka. Túto skupinu dokonale doplňuje obočie.

(Pokračovanie budúcne.)

JAR V OVOCNEJ ZÁHRADE

Po dlhotrvajúcej zime ovocinár úzkostlivo rozmýšľa o jarných prácach v ovocnej záhrade. Začína prerezávaním korún t. j. odstránením hustých, križujúcich sa vetiev, aby bol umožnený dostatočný prístup slnka do vnútra koruny stromu a tým i nasadenie plodonosných pupeňov, ktoré zaručujú vývoj zdravého, úhľadného ovocia. Pritom sa očistí kmeň i vetve škrabákom a oceľovou kefou od hrubej kôry a machu, čím sa otvoria úkryty prezimovavšieho hmyzu. Oškriabané odpadky sa spália. Potom sa postrieka 6% roztokom neodendrínu koruna a kmeň stromu. Tento roztok zničí zakuklené larvy škodcov ovocných stromov. Striekanie prevádzame za jasných slnečných dní, lebo výsledok je tým istejší, čím neskôr je roztok smytý dažďom. Nasleduje hnojenie a kyprenie pôdy. V okruhu koruny zkypríme pôdu rýlom a túto plochu aspoň každý rok pohnojíme maštaľným hnojom, prípadne doplníme chýbajúce živiny umelým hnojivom, ktoré zakopeme do zeme. Z umelých hnojív používame superfosfát, Thomasovu strusku a draseľnú soľ. Každý tretí rok pridávame i väčšie množstvo nehaseného vápna — ale pozor — nesmie sa dávať zároveň s maštaľným hnojom, t. j. v ten istý rok. Dokiaľ sú pupene ešte neotvorené prevedieme druhé striekanie, a to sírovápennými preparátmi (heparit, polybarit), proti hubovým škodcom (fusikladium, monidia). Sústavnou a svedomitou prácou si zaručíme množstvo zdravého ovocia.

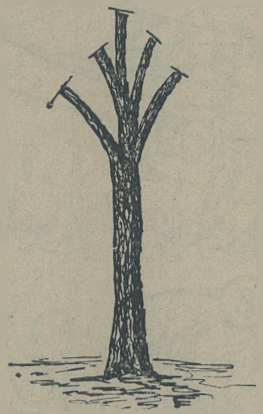

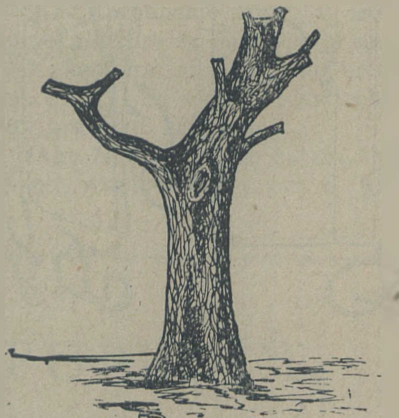

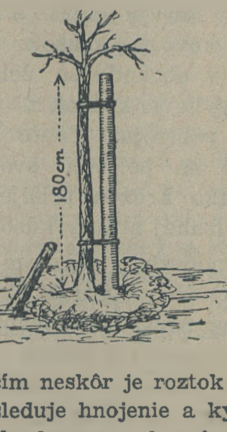

Nevhodné a málo ušľachtilé ovocie môžeme z jara preštepiť, pri čom vôbec neprekážame veku ovocného stromu; žiadúce je len dať pozor, na zdravie stromu.

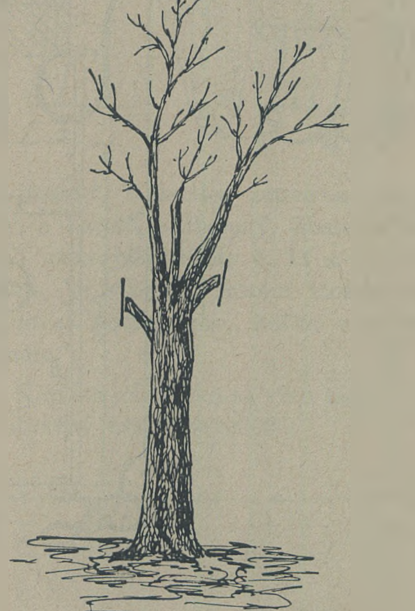

Na konci zimy, ešte pred započatím prúdenie miazgy, srežeme celú korunu stromu až na jednu štvrtinu. Vrúble si už v zime zaopatríme alebo z vlastnej záhrady, alebo z najbližšej ovocinárskej školky a uschováme ich zapichnuté do piesku na chránenom neslnečnom mieste. Pred započatím štepenia, srežeme znovu vrch vetve o 10—20 cm, plochu zarovnáme ostrým nožom a tak ju pripravíme k štepeniu. Vrúble porežeme tak, aby na každom zostaly tri očká, pričom spodnú čiastku režeme šikmo, aby rezná plocha bola asi tri cm dlhá. Na kmeni rozrežeme kôru v dĺžke asi 3—4 cm, kraje kôry od kmeňa uvoľníme a vrúbel zasunieme pod kôru. Podľa hrúbky vetve dávame vrúbľov viacej, tak aby boly od seba vzdialené asi 5 cm. Vrúble lykom po pr. špagátom obviažeme a dôkladne natrieme voskom (štepárskym). Takto postupujeme, dokiaľ nie sú všetky vetve zaštepené. Aby túto operáciu mohol strom zniesť, musíme ho náležite pohnojiť a pôdu skypriť. Druhým-tretím rokom korunu prerezávame a formujeme, pričom nezaštepenú čiastku vetiev môžeme dodatočne zaštepiť. Hojná úroda po troch, štyroch rokoch nám nahradí túto medzidobnú stratu úrody hojnosťou ovocia.

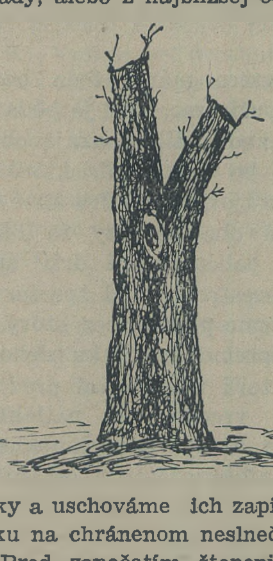

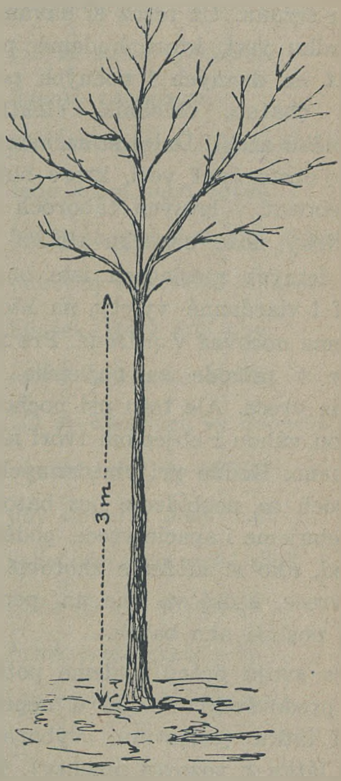

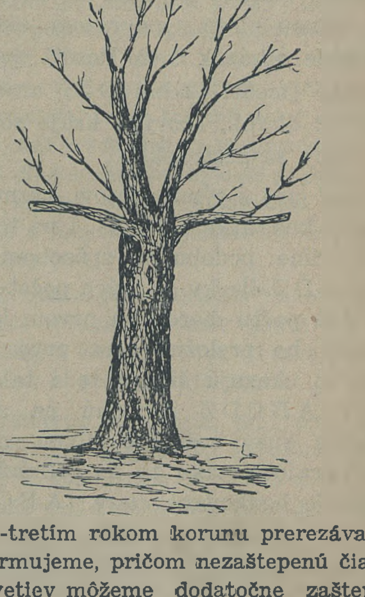

Zhotovme si spacie vrece kombinované s batohom

Zima so všetkými radosťami, ktoré nám poskytovala, je vytisnutá víťaznou Vesnou a skôr ako sa nazdáme, budeme mať leto. Dobrý háemista sa začína už teraz pripravovať na letnú sezónu. Už teraz si dávame do poriadku veci, ktoré budeme potrebovať na denných i nočných pochodoch (batoh, chlebník, elektrickú lampičku atď.). Ďalej si začneme pomaly obstarávať veci, ktoré budeme potrebovať v letných táboroch (šálku, deky, nože, sekerku atď.).

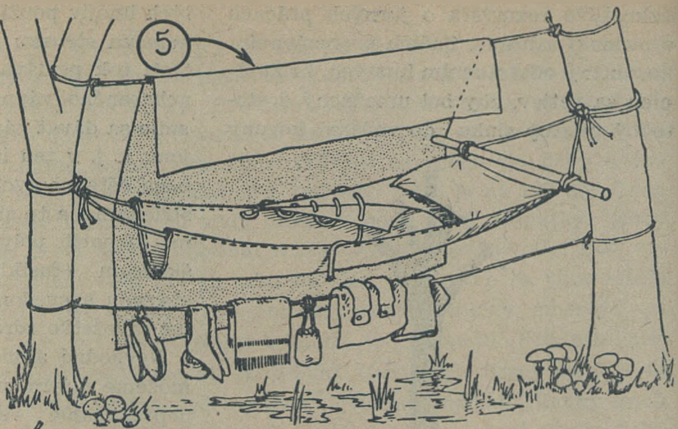

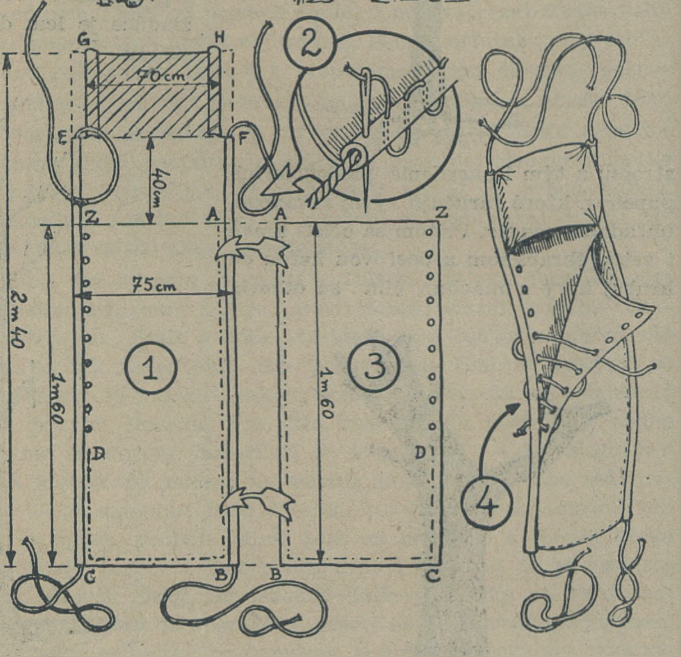

V letných mesiacoch iste budeme robiť i viacdenné výlety, na ktorých budeme nocovať v prírode. Pre nocovanie v prírode sa najlepšie hodí spacie vrece. Ale toto pri pochodoch svojou váhou i objemom tvorí nemilé bremeno. Keďže pri viacdenných pochodoch sa neobídeme bez batoha a potrebujeme i spacie vrece, podám tu návod, ako si môžeme zhotoviť spacie vrece, ktoré vo dne na pochode nám poslúži ako batoh.

Pre svoju prácu budeme potrebovať predovšetkým silnú a nepremokavú látku (celtovinu; výborne sa hodí látka z vozovej plachty). Tejto látky potrebujeme 4 metre (šírka 80 cm). Celý kus rozstrihneme na dva diely. Prvý kus je dlhý 240 cm, druhý 160 cm.

Obr. 1. 40 cm od kraja dlhšieho kusa pristrihneme látku v bodoch E F asi na 3—4 cm. Kraje látky medzi bodmi E C a F B stočíme okolo stredne silného povraza a sošijeme ich silnou niťou s povrazom, ako to ukazuje obrázok č. 2. Pozdĺž jednej strany (medzi bodmi D Z) urobíme 10—12 dierok, ktorých kraje sošijeme, aby sa nestrapkaly.

Keď sme s týmto hotoví, vezmeme druhý kus látky (obr. 3). I na tomto zhotovíme podobným spôsobom na okraji D Z dierky, ktorých počet zodpovedá počtu dierok na prvom kuse. Potom ho preložíme cez prvý kus, ako to ukazujú šípky, teda tak, že body A B C D Z zapadnú na seba. Obidva kusy sošijeme silnou niťou na okrajoch, ako to na obrázkoch ukazuje bodkovaná čiara (A B C D).

Časť látky, ktorá je na obr. č. 1 šikmo čiarkovaná, prehneme v bodoch E F a okraje G Z a H A sošijeme. Vytvorí sa tak poduška, ktorú môžeme vypchať slamou, machom, čačinou, alebo časťami odevu.

Cez dierky, ktoré sme na oboch častiach spacieho vreca spravili, prevlečieme primerane hrubý motúz, ktorým sa pred spaním zašnurujeme do vreca.

Spacie vrece máme teda hotové. Ako ho používame, keď je pôda vlhká alebo keď prší, ukazuje obr. 5. Uviažeme ho povrazmi, ktoré sme všili do okrajov, medzi dva silné stromy. Medzi oba povrazy za hlavou uviažeme palicu, ktorá drží spacie vrece rozprestreté. Nad spacím vrecom uviažeme povraz, cez ktorý prehodíme nepremokavú látku alebo prikrývku, ktorá nás chráni pred dažďom. Pod vrecom tiež natiahneme povraz, na ktorý pozavesujeme topánky, pančuchy, šaty a ostatné veci, ktoré máme so sebou. Takéto lôžko nás chráni pred dažďom a pred vlhkom od spodu.

Spacie vrece veľmi ľahko prispôsobíme k tomu, aby nám mohlo slúžiť i ako batoh.

Šiesty obrázok ukazuje spacie vrece, rozprestrené a otvorom obrátené na spodok. Body A F E Z ukazujú, kde sa nachodí poduška. Na okraji medzi bodmi F E prišijeme tri kožené prúžky, a to tak, že prvý je od tretieho vzdialený asi 40 cm. Kúsok nižšie, ako je čiara A Z, prišijeme silný kovový krúžok. (Dostaneme kúpiť v obchode so železným tovarom; vyhovie krúžok zo starého konského postroja.) Tento krúžok P je prišitý na polovici svojho obvodu. Prv, ako krúžok prišijeme, podložíme z druhej strany kúsok remeňa R.

Rovnobežne s okrajom F E nakreslíme kriedou čiaru M N. Vzdialenosť A M sa rovná vzdialenosti, ktorá je medzi plecami a pásom toho, kto bude batoh nosiť. V tejto vzdialenosti (na čiare M N) našijeme dve veľké pracky S a T, ktoré sú otočené k železnému krúžku P. Ďalej tu našijeme tri menšie pracky, ktoré sú obrátené opačným smerom.

Podľa obr. 7 zhotovíme dva kožené traky. Tieto dva traky, U a V, sošijeme. Spôsob, ktorým budeme pokračovať, je naznačený na obr. 8. V miestach, kde sú oba traky jeden na druhom preložené, urobíme štyri otvory »t«, »t_1«.

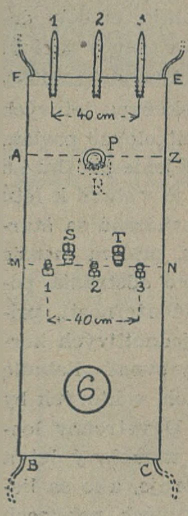

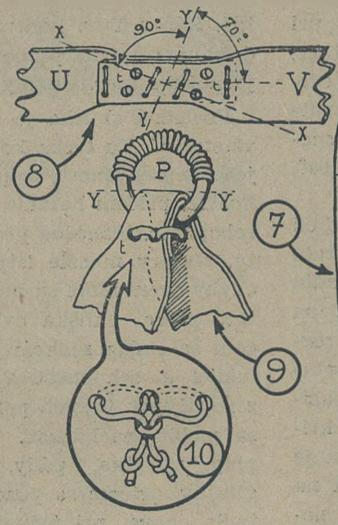

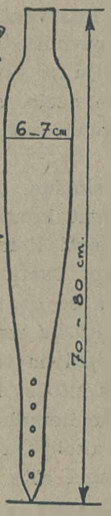

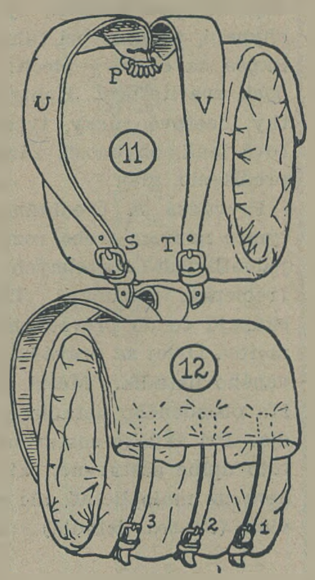

Keď prehneme traky v ose YY, otvory, ktoré sa nachádzajú na čiare XX, zapadnú na seba, ako to vidíme na obr. 9. Tu vidíme, ako treba traky prevliecť krúžkom P.

Ako balíme veci do batoha? Spacie vrece rozprestrieme, ako to ukazuje obr. 1. Veci, ktoré budeme baliť, poukladáme k nohám vreca. Teraz stočíme celé spacie vrece smerom k hlave a jeho strany preložíme dovnútra tak, že veci, ktoré balíme, nemôžu vypadnúť. Nakoniec zapneme pracky, a batoh je zbalený. Zbalený batoh ukazujú obrázky č. 11 a 12. Vidíme, že veľkosť batoha možno regulovať podľa toho, koľko vecí nesieme.

Napíšte nám, ako sa vám takto vyhotovený batoh osvedčil!

PERSIATIS — lotyšský básnik

NÔŽ

Hádala sa črienka s ostrím,
hádali sa ostre nanôž.
Každý chválil svoju silu.
„Ja prikladám ruku k dielu",
tak sa ostrie vychvaľuje,
črienku zahanbuje.
„Ja však dávam všetku silu,
teba držím, teba vodím,
bez mňa nemohol bys' krájať, bodať,
musel by si sa hneď schovať."
Klinček, ktorý drží oba,
schytí velikánska zloba.
„O vy chvastúni, vy darmožráči,
myslíte snáď, že to stačí,
aby ste sa k dielu mali,
keby som vám nedal silu?
Čože by ste dokázali?"
A tak prešiel celý svár.
Len v spojení býva zdar!

Prel.: Bagyra

PUPENCE

FR. ČERNAJ, OVHM, MÝTNA.

Dobrý orol má poznať stromy a kríky nielen podľa listov, kôry, dreva, prípadne vzhľadu, ale aj podľa pupencov. Príchodom jara počína oživovať príroda. Stromy prebúdzajú sa zo zimného spánku a vyháňajú pupence — rašia. Pupence sú vlastne počiatkom listov a kvetov a podľa toho delíme ich na listové a kvetové. Tvoria sa zvlášť alebo spoločne a potom ich nazývame smiešanými.

Pupence chránia mladé svinuté listy pred nepriaznivým počasím, mrazmi, alebo vlhkosťou. V zime sú celkom malé, na jar sa zväčšujú. Keď sa oteplie tak, že list je schopný sám existencie, pupence sa otvoria a stromy sa zazeleňajú novými listami. Postavenie pupencov — neskôr listov a kvetov nie je ľubovoľné, ale je podrobené prírodným zákonom. Sú rozostavené trojakým spôsobom, ale vždy tak, aby boly obrátené k slnku.

Pri striedavom postavení (toto je najrozšírenejšie) pupence rozostavené sú jednotlive. Ak vedieme čiaru od jedného k nasledujúcemu, vidíme, že čiara tvorí špirálu okolo vetve. Je to takzv. genetická, čiže rodová špirála. Ak postupujeme ďalej po špirále, prídeme po určitom otáčaní k listu, ktorý stojí svisle nad prvým listom atď. Svislé čiary spojujú pupence striedavo (1., 3., 5. a 2., 4., 6.). Vzdialenosť dvoch susedných pupencov na tejto svislej čiare, je stupeň ortostický. Počet ortostochov charakteristický pre určitú rastlinu (2, 3, 5), taktiež počet listov na určitý počet otáčok myslenej špirály. Takto stavané listy majú napr. hrab, lieska, vŕba, olša, rakyta.

Druhé postavenie je protisadlé. Pupence stoja proti sebe vždy po dvoch. Nasledujúca dvojica listov vzhľadom k prvej je otočená v 90 (Jasen, javor, baza...)

Posledné postavenie sa volá praslenovitým. Pri tomto nachádza sa niekoľko (6—8) pupencov v tej istej výške (Lykovec).

Podľa postavenia delíme pupence čiže puky tiež na konečné (terminálne) a pobočné (seriálne).

Pupence majú rôzny tvar: okrúhle, špicaté, veľkosť: malé, dlhé, veľké, a farbu: modré, čierne, červené, hnedé.

Toto sú najlepšie znaky, podľa ktorých poznáme, z ktorých stromov pochádzajú. Napr. orech a gaštan majú pupence viac-menej guľaté, veľké a načervenalé, breza ich má asi 4 razy dlhšie, než je ich šírka a sú namodralé, buk má dlhé a nápadne špicaté pupence, farby hnedej, jalša má pupence zaokrúhlené a namodralé, jaseň: čierne, malé a ihlancovité.

Z uvedených príkladov vidieť, že pupence rôznych stromov, práve tak, ako aj listy a kvety, líšia sa od seba polohou, farbou a počtom ortostichov.

Všímajte si, bratia, pri jarných vychádzkach pupencov, okreslite si ich, ako to robil Seton, poznačte si zaujímavejšie veci a rozoznávacie znaky a skoro poznáte podľa pupencov temer všetky stromy a kry svojho okolia. Uvidíte, že príroda je veľmi zaujímavou knihou, v ktorej nájdete vždy niečo nového.

Naučte sa poznávať prírodu a čítať v tejto knihe prírody!

J. VARINSKÝ:

Kontrola bezpečnosti lietania na bezmotorových lietadlách

Prvým a najdôležitejším požiadavkom, ktorý sa kladie na lietadlá každého druhu, je bezpečnosť lietania. Každý stroj, ktorý sa zaradí do prevádzky, musí sa dôkladne prekontrolovať, či jeho letové vlastnosti zaručujú spomenutú bezpečnosť. Pri výrobe bezmotorových lietadiel venuje tejto kontrole Slovenský letecký sbor obzvláštnu pozornosť. Kontrola počína už písomnou zadávkou práce. Kontroluje sa personál, ktorý sa účastní na výrobe lietadiel po stránke duševných hodnôt, disciplinovanosti, presnosti vo výkonoch, spoľahlivosti atď. Dbá sa, aby sa surovina riadne spracúvala na polotovar. Prevádza sa kontrola zariadení, potrebných pre vlastnú prevádzku stavby, ďalej kontrola pri výbere materiálu. Skúša sa drevo, jeho technologické vlastnosti; štruktúra, zafarbenie, hustota, obsah vody, pevnosť a iné; preglejka a jej spracovanie, či nie je sukovitá, presvecuje sa pod lampou, jej pevnosť pri ohýbaní, pevnosť pri ťahu, húževnatosť. Skúša sa oceľový plech: pevnosť, tvrdosť, svariteľnosť. Kontrolujú sa skrutky, oceľové rúrky, tyčové ocele, oceľové laná, ohybnosť, zároveň pružnosť, predĺženie, glej.

Prevádza sa predbežná skúška. Pod týmto názvom treba rozumieť kontrolu jednotlivých stavebných častí lietadla (rebierka, nosníčky). Tieto časti sa skúšajú čo do prevedenia a čo do rozmerov. Ďalej sa prevádza skúška sostaveného lietadla. Meria sa poloha ťažišťa obsadeného lietadla a kmitočet krídla. Pri skúške sostaveného lietadla je toto úplne sostavené, tak, akoby sa na ňom už malo lietať, ale nemá ešte povlak (kostru lietadla). Kontroluje sa, či nechybuje dajaká súčiastka, či riadenie chodí dobre, teda kontroluje sa montáž. Zároveň sa kontroluje, či boly dodržiavané rozmery podľa plánov a či sú jednotlivé mechanizmy riadne zapojené.

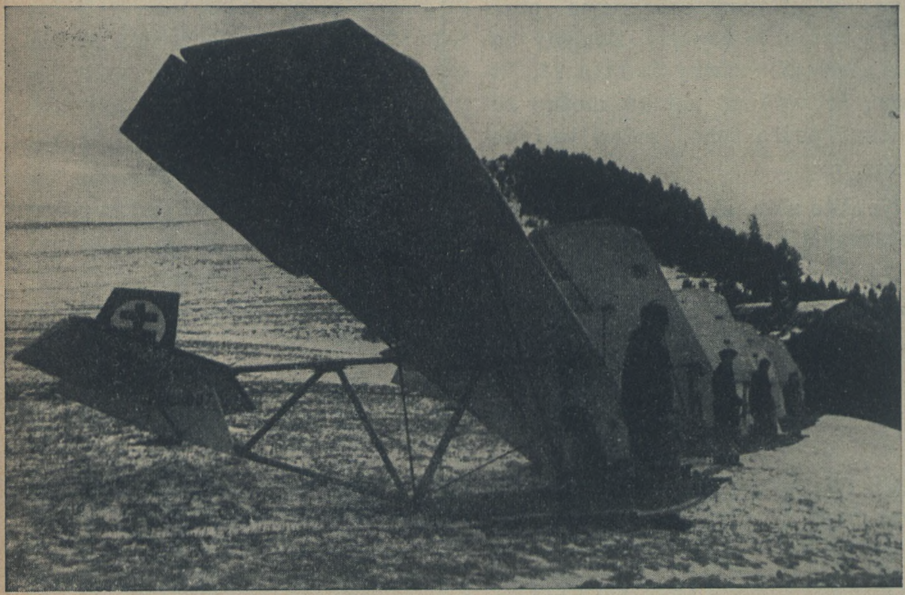

Posledná skúška je skúškou letových vlastností. Tu treba kontrolovať povlak, jeho nepredyšnosť, pripojenie poťahu ku kostre, pričom lietadlo je v stave k letu schopnom. Konečne prevádzajú sa štarty. Najprv menšie lety, pričom menšie chyby eventuálne sa hneď odstránia, potom príde skúška ovládateľnosti, pričom sa skúša reakcia jednotlivých kormidiel a schopnosť vyrovnať lietadlo z rozličných takých polôh, v ktorých by sa mohlo nachádzať. U vetroňov looping, vývrtka, pády, strmhlavý let a glisády, pričom sa pozoruje, ako sa lietadlo chová pri jednotlivých pohyboch kormidlami, či sa nechveje, súčasne sa pozoruje, pri ktorej hranici rýchlosti sa začne chvieť. Meria sa hranica dovolenej pádovej rýchlosti, optimálna rýchlosť, najmenšie klesanie a kĺzavý pomer (výkonnosť lietadla).

Po absolvovaní všetkých týchto skúšok, ak sa zmerané hodnoty nelíšia od hodnôt, udaných konštruktérmi, je lietadlo uznané ako spôsobilé pre lietanie, vyhotovia sa osvedčenia a dá sa do prevádzky.

Z uvedeného je zrejmé, že stavba bezmotorových lietadiel sa prevádza s tou najväčšou opatrnosťou a presnosťou, aby tí, ktorým sa sveria, ktorí budú s nimi lietať, mali pocit bezpečnosti a istoty. Dávame teda spoľahlivé krídla mládeži, staráme sa o to, aby ju bezpečne niesly k výšinám, aby s radosťou po nich siahala. Takto budujeme slovenské bezmotorové letectvo, ako jeden z najdôležitejších prvkov brannosti.

Vzduch — naše more

Činnosť Ústrednej pilotnej školy bezmotorového lietania na Straníku v roku 1940

Prinášame stručný úhrnný prehľad o činnosti Ústrednej pilotnej školy bezmotorovej SLS na Straníku v r. 1940, aby naša verejnosť mohla si utvoriť jasný obraz o aktivite slovenských plachtárov, ktorí ako složka MNO Slovenského leteckého sboru usilovne plnia požiadavky, ktoré na nich Slovenský letecký sbor kladie myšlienkou brannosti.

V prvom rade uvediem niekoľko výsledných čísel z výcviku bezmotorových letcov: počet absolventov pilotných kurzov Ústredná škola vykazuje číslom 253, počet kurzov 23, počet všetkých štartov 7.127, nalietaný čas 196 hod. 7 min. 24 sek.; složené boly pilotné skúšky: stupňa A — 116, stupňa B — 89, stupňa C — 120, celkove 225 skúšok. Praktickej skúške úradnej pilota bezmotorových lietadiel podrobilo sa 13 pilotných žiakov. Pri vyššej skúške výkonného plachtenia splnilo podmienky plachtenia stupňa „D 1“ (nepretržité lietanie najmenej 5 hodín) 6 pilotov-plachtárov a stupňa „D 2“ (výškový let nad 1000 metrov nad miestom štartu) dvaja piloti-plachtári.

Práce v Ústrednej dielni na stavbe a opravách bezmotorových lietadiel:

Odpracované bolo celkom 13.266 honorovaných hodín. Nehonorovaných hodín bolo odpracovaných 1.238. Úhrnom bolo odpracované 14.504 hodín. Za honorovaný pracovný čas bolo vyplatené dielenskému personálu na mzde Ks 32.687. Priemerná hodinová mzda robila 2.50 Ks. Pri stavbe a opravách bezmotorových lietadiel bolo spotrebované materiálu v hodnote Ks 22.992. Opráv a rekonštrukcií poškodených lietadiel bolo prevedené 64. Postavené bolo celkom 9 nových klzákov typu „Skaut-Standard“.

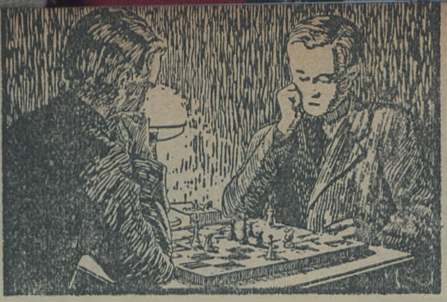

ŠACHOVÝ KÚTIK

Vedie: K. Dubecký, Gbely.

Minule sme si viac povedali o úlohách. Pokúšte sa teda rozlúštiť tieto úlohy:

1. J. A. Schiffmann.

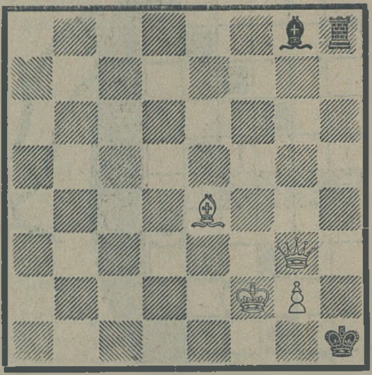

2. B. Restad.

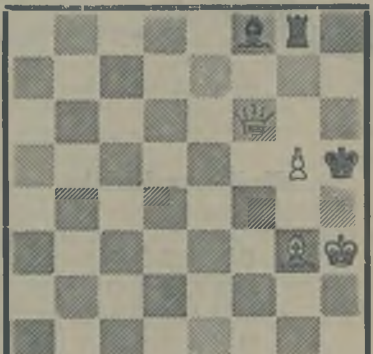

Mat 2. krokom.

Z dejín:

Ešte jednu ukážku Steinitzovej hry vám prinášam. Je to jeho najznámejšia partia. Porovnaj otvorenie s tým, čo už vieš o „Talianskej hre“.

Talianska hra.

Biely: Steinitz.	Čierny: v. Bardeleben.
1. e2—e4	e7—e5
2. Jg1—f3	Jb8—c6
3. Sf1—c4	Sf8—c5
4. c2—c3	Jg8—f6
5. d2—d4	e5×d4
6. c3×d4	Sc5—b4+
7. Jb1—c3	d7—d5
8. e4×d5	Jf6×d5
9. 0—0	Sc8—e6
10. Sc1—g5	Sb4—e7
11. Sc4×d5	Se6×d5
12. Je3×d5	Dd8×d5
13. Sg5×e7	Je6×e7
14. Vf1—e1!	——

Čierny nemôže robiť rochádu.

14. ——	f7—f6
15. Dd1—e2	Dd5—d7
16. Va1—c1	e7—c6

Lepšie bolo **Kf7**, no i potom je biely po 17. D×e7. D×e7. 18. V×e7, K×e7. 19. V×c7+ vo výhode.

17. d4—d5!	e6×d5
18. Jf3—d4!	Ke8—f7
19. Jd4—e6	Vh8—c8
20. De2—g4	g7—g6
21. Je6—g5+	Kf7—e8
22. Ve1×e7+!!	——

Načim si všimnúť, že figúry bieleho sú napadnuté, ba hrozí i mat bielemu.

22. ——	Ke8—f8
23. Ve7—f7+	Kf8—g8

Kráľ nesmie vežu brať!

24. Vf7—g7+ Kg8—h8
25. Vg7×h7+ a čierny sa poddal.

Prečo nesmel čierny brať vežu?

Novosti zo šachového sveta:

Stredoškolské šachové majstrovstvá v Turč. Sv. Martine skončily sa víťazstvom maďarského gymn. z Bratislavy. Poradie ďalších: gym.n Turč. Sv. Martin, gymn. Žilina. Podrobnejšie zprávy boly v novinách.

V janári zomrel býv. majster sveta Dr. E. Lasker. Inokedy povieme si o ňom viac.

FILATELIA

Za uplynulý mesiac na poli slov. filatelie nebol veru živý ruch. Slovenská poštová správa nevydala nové známky a preto dnes nemáme nič, o čom by sme vám mohli povedať aspoň niekoľko slov.

Jedinú výnimku tvorí azda snaha vydať dobročinné známky „Deťom“. Majú to byť tri hodnoty, pravdepodobne 50 hal., 1 a 2 Ks s príplatkom. Počuli sme tiež, že sa pomýšľa na vydanie dobročinných známok športových.

Zato však noviniek z cudziny je už viac:

Belgicko: Seria Caritas 1940, 8 hodnôt. V prospech hudobného fondu kráľovnej Alžbety, 6 hodnôt. Zimná pomoc, 4 hodnoty.

Bulharsko: Na pamäť zaslúžilých Bulharov seria obsahujúca 6 hodnôt. Výplatná 30 st. oranžová, propagujúca včelárstvo.

Čechy a Morava: Doplnená seria výplatných 3. hodnotami. Seria služobných známok, 12 hodnôt.

Dánsko: Výpotrebné, 4 hodnoty. Červený kríž 5 + 3 őre, vínovo-červená.

Francúzsko: Let. 50 Fr. Guynemer, modrá. Dve serie dobročinných, spolu 4 hodnoty. V prospech Národnej obrody 4 hodnoty. S obrazom maršala Pétaina bola vydaná 1 Fr. výplatná.

Holandsko: Pretlačková výpotrebná séria (nevydané 3-centové známky, zelená, červená a modrá, pretlačené novými hodnotami). Dobročinná seria „Deťom 1940“, 5 hodnôt.

Írsko: Výplatné 4 hodnoty.

Juhoslávia: Dobročinná séria v prospech boja proti tuberkulóze, pretlačením leteckých známok 4 hodnôt. V prospech Sväzu slovinských bojovníkov 4 hodnoty.

Maďarsko: Na pamäť prinavrátenia Sedmohradska 10 f + 50 f, hnedá.

Nemecko: Na pamäť profesora Emila von Behringa, bojovníka proti diftérii. 2 hodnoty. V „Deň poštovej známky“, 12. jan. 1941 bola vydaná príležitostná známka 6 + 24 pf., zelená.

Poľsko, Gen. Gubernia: Zimná pomoc podľa vzoru „Prvého výročia“ na bielom papieri, 4 hodnoty.

Portugalsko: K výstave „Portugalský svet“, dve pamätné známky.

Rumunsko: S obrazom kapitána Codreanu 2 hodnoty, z nich jedna letecká. Výplatná séria s kráľom Michalom bola doplnená 3 hodnotami.

Španielsko: V prospech Červeného kríža s obrazom generalissima Franca 1 letecká a tri výplatné.

Švajčiarsko: Pro Juventute 1940, 4 hodnoty.

Toto by boly všetky novinky cudzích štátov.

My sme vám však boli sľúbili, že keď nebudeme mať dosť známok, o ktorých by sme si čo-to pohovorili, tak vám povieme niečo o výrobe známok o druhoch papieru, o priesvitkách a pod. teda o všetkom, čo s ich výrobou súvisí. Dnes začíname svoj sľub splňovať.

Ako všade, pri budovaní niečoho nového na prvom mieste stoja návrhy, tak hrajú ony veľmi dôležitú úlohu aj pri tvorení nových známok. Sú prvými a najdôležitejšími činiteľmi pri tejto práci a preto ich vypracovanie vyžaduje si veľkú dokonalosť a presnosť. Vypracované návrhy podávajú obyčajne maliary, ktorí majú už zručnosť v ich vypracovaní. No, nie len maliari podávajú návrhy na nové známky, ale často umožní sa povedať svoju mienku aj priaznivcom filatelistického „športu“. Veď aj v minulom roku, pred vydaním krajinkovej serie slovenských pošt. známok vypísal odb. slov. fil. časopis „Slovenský filatelista“ súbeh na návrh nových známok. Návrhy tieto sa podávaly úplne nespracované, tu hlavne išlo o to, aby bolo udané miesto, ktoré by si tenktorý fil. na známke prial mať. Pravda, všetkým sa nemohlo vyhovieť, ale návrhy, ktoré dosiahly najviac „bodov“ boly dané zas len maliarom na spracovanie. Hotové, spracované návrhy boly dané na posúdenie komisii, ktorá ich potom buď prijala v nezmenenom obsahu, alebo sa muselo na nich ešte niečo pozmeniť.

Po prijatí návrhov prikročuje sa k tlači. V tlači známok rozoznávame tri druhy: hlbotlač, kníhtlač a oceľotlač.

Hlbotlač (neotýpia) je spôsob tlače, pri ktorom papier prijíma farbu z prehĺbených častí tlačovej dosky. Doska je upravená tak, že farba zachycuje sa v miestach vyleptaných do hĺbky a nezachycuje sa (stiera sa zvláštnym zariadením) na miestach neporušených. Ako poznáme hlbotlač? Pod silnou lupou zistíme, že farba je popretkávaná bielymi linkami. Je to tlačová sieťka (raster), ktorého sa používa pri výrobe dosky, aby sa dosiahlo lepšieho rozdelenia farieb. Okraj hlbotlačou prevedených pretlačí je nerovný, roztrasený.

Kníhtlač je spôsob. pri ktorom prechádza farba na papier len s vyvýšených miest tlačovej dosky (štočku). Hlboké miesta štočku neprichádzajú s farbou do styku. Pri silnom zväčšení kníhlačou prevedených pretlačí zistíme, že farba na okrajoch písma je presne ohraničená, u kraja vždy hustejšia, viac nanesená ako uprostred. Je to následok tlaku štočku, ktorého stopy sú obyčajne zrejmé na zadnej strane známky.

Oceľotlač je druh tlače z hĺbky, ktorým boly vyrobené výplatné známky býv. Č-SR, pretlačené neskoršie legendou „Slovenský štát 1940“. Tlač prevádza sa Stikneyho rotačkou. Je to stroj amerického pôvodu, ktorý obstaráva všetky s výrobou známok spojené práce (tlač, glejovanie, perforovanie atď.) v jednom pracovnom pochode, na nepretržitom páse papiera.

NAŠE HÁDANKY

Veľkonočná

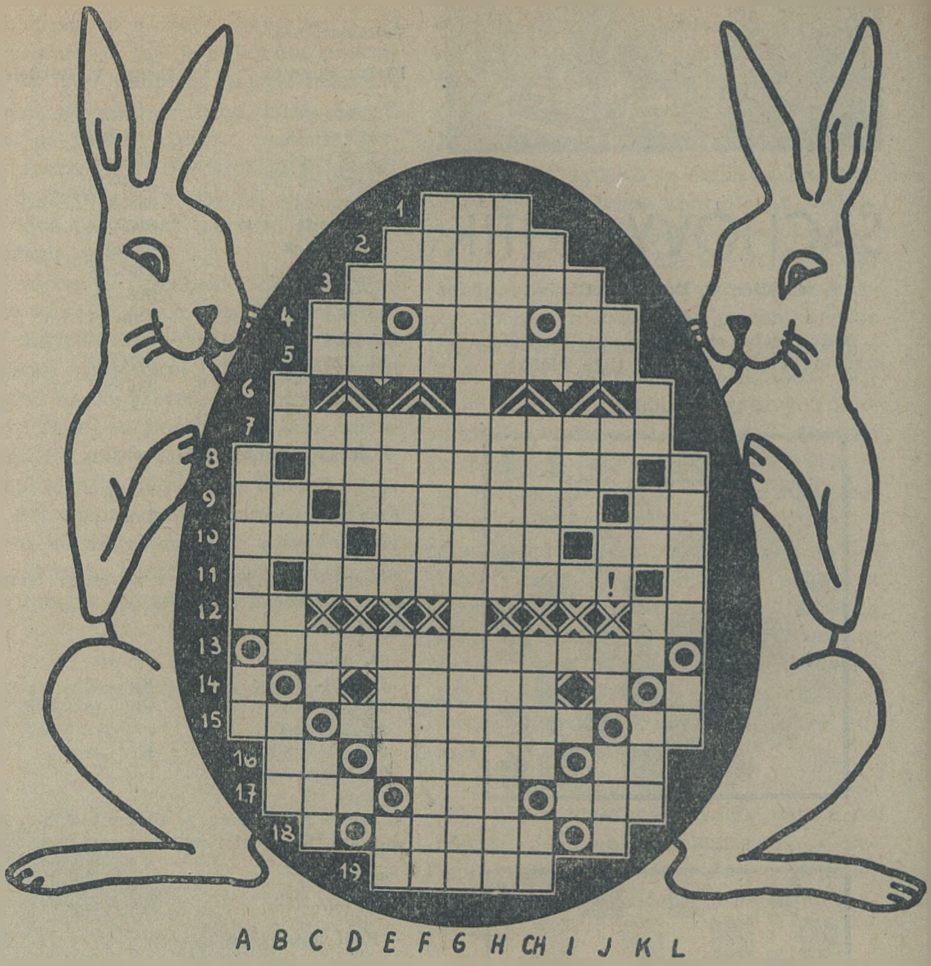

Vodorovne: 1. Pozdrav (lat.). — 2. Dram. hra so spevom. — 3. Žiadame. — 4. Člen národa, „e“ medzi 50, určitý člen (franc.). — 5. Generácia. — 7. Tvar slovesa obetovať. — 8. Človek, ktorý sa obesil (v 7. páde). 9. 51 v Ríme, Šalamon v priesmyčke 6123475, nábož. skrátka. — 10. Papúšok, aj neskrotené, ženské meno. — 11. **Tretia a ostatná časť tajničky.** — 12. Plošná miera, samohlásky vody. — 13. Diváci. 14. „O“ medzi 50, a to medzi „e“. — 15. Okončatina, príbytky včiel nepolámané, predložka. — 16. Poľovník chytá do...“ obrátené ženské meno + predložka, predložka. — 17. Zámeno v páde, obr. tvar slovesa „mršť“, German. — 18. **Druhá časť tajničky.** — 19. Vetrová smršť.

Kolmo: A. Stelivo, tvar slovesa ‚byť“. — B. Predložka, člen národa, Pád, cudzia rieka. — C. Obr. gr. písmo, ľud. súhlas, 100 m^2, tĺč, mys. — D. Polovica prosby, obr. číslovka. — E. Tvar slovesa orať, potešuje + 500, izba v žalári, poštová sporiteľňa. — F. Značka mydla, kolónia, mužské meno v páde. — G. **Prvá časť tajničky.** — H. Erile, obr. nádoba na vodu + skrátka tóny, lepia. — CH. Obr. tvar slov. „mať“, clone v priesmyčke 21453, duševná schránka, fon. písmeno. — I. Slovo Krista Pána na kríži, tvar slovesa byť. — J. Zámeno, časť voza, člen sev. národa. — K. Rozum, písmeno, elektrický odpor, časť tela. — L. Vadenie, predložka.

Prešmyčka.

Július Mižúr.

JANO VARÍ

Rébus.

In.

Š
Š ○ Š
Š

Štvorcovka.

Martin Hečko.

— — — — — Robotník.
— — — — — Stavebný materiál.
— — — — — Malý puk.
— — — — — Múdry rabín.
— — — — — Banícky nástroj.

Prešmyčka.

Andrej Bystrán.

Dr. J. E. Kováč,
Island.

Doplňovačka s tajničkou.

× — — — — Vták.
× — — — — Ženské meno.
× — — — — Stelivo.
× — — — — Náuka o kráse.
× — — — — Mužské meno.
× — — — — Ženské meno.
× — — — — Sopka.
× — — — — Mužské meno.
× — — — — Výrobca povrazov.
× — — — — Ženské meno.
× — — — — Domáce zviera.
× — — — — Žertva.
× — — — — Úradník.
× — — — — Strach.
× — — — — Mužské meno.
× — — — — Vyhláška.

Celok dobre znáš,
známy sviatok máš.

Obložka.

Pavol S., Nitra—Zobor.

Čiastka dňa obložená,
Teleso z merby znamená.

Medzi tými, čo zašlú do 20. apríla aspoň päť správne rozlúštených hádaniek (krížovku tiež rátame k hádankám). vyžrebujeme 5 knižných cien. — Z doplňovačky stačí zaslať tajničku.

Kráľ. prechádzka.

ák.

P I D E Ď A
R E K N I O
D Ň A T D A
E S A T S K
I R R I N A
B H T Á R T
N U M V I A

Rozlúštenie súbehových krížoviek:

1. súbehová krížovka: „Orol sa nedá odstrašiť ťažkosťami a je vždy veselej mysli.“

2. súbehová krížovka: „Mlaď (aj hlaď) vpred smelo, hore čelo, chráň si svoju vlasť a národ, ak zavolá, zomri za rod.“

3. súbehová krížovka: „Koho dar nesvedie, hrozba neskloní, tomu moja pieseň slávou zazvoní.“

Mnohí sa obávali, že vypadnú zo žrebovania, keď neboli istí o správnosti rozlúštenia krížoviek. Nech sa neobávajú. Pre malú chybu ich nevyradíme. Ale zásadne nepripustíme k žrebovaniu tých, ktorí nedodržali podmienky turnaja, t. j. nezašlú rozlúštenie načas, nepripoja známky a k ostatnej krížovke aj kupón. Výsledok žrebovania oznámime hneď po 7. apríli rozhlasom v zprávach HM.

Otmar Huzulák:

— Prosím o ruku vašej dcéry.

— Hm, porozmýšľam o tom... ale povedzte mi, máte nejaký majetok?

— Nerozumiem. Ja sa chcem s vašou dcérkou oženiť a nie si ju kúpiť.

*

— Dve veci vám prekážajú, slečna, aby ste bola tanečnicou.

— A ktoré?

— Vaše nohy.

*

Na hodine zemepisu:

Učiteľ: Povedz mi, aký je to oceán?

Žiak mlčí.

Učiteľ: Máš pravdu, je to naozaj Tichý oceán.

*

U obuvníka:

— Ľavá topánka ma tlačí.

— No, to vychodíte.

— Pravá sa mi zdá veľkou.

— Nič to, trocha namokne a srazí sa.

*

Istý človek v lepších časoch zarobil si niekoľko tisíc korún a uložil si ich do banky. Večerami sebavedome sa prechádzal pred budovou banky a s obdivom pozoroval vojaka, ktorý stál na stráži v bráne banky.

„To už hej!" — hútal v sebe. „Poriadni ľudia! Vojsko stráži peniaze."

Prišly však horšie časy. Milý pánko vyberal tisícovku za tisícovkou. Keď už mal poslednú vo vrecku, pozrel sa na strážiaceho vojaka, pristúpil k nemu, potľapkal ho po pleci a hovorí: „Môžete ísť domov, priateľu!"

*

Lekár: „Účinkovala medicína, ktorú som predpísal?"

Pacient: „Ako by nie! Tri lyžice som vypil a prestal som kašľať. Namazal som ňou boľavú nohu a čo ešte ostalo, tým som vyčistil všetky kľučky."

*

Obeť povolania.

— Viete po nemecky?

— Neviem.

— A maďarsky?

— Tiež nie.

— Nič to za to. Môžem vám to povedať aj po slovensky. Požičajte mi 10 korún.

*

V reštaurácii.

— Čašník, vy ste i dátum prirátali k účtu?

— Hej. Čas sú peniaze.

*

— Koľko žiadate za túto izbičku?

— Dvesto korún.

— So svetlom?

— Áno, s denným svetlom, na elektrické musíte priplatiť.

— Mamička prosím ťa, daj mi 5 korún.

— A načo, synček môj?

— Pre úbohé dievča, čo sedí v súsednej bráne.

— A čo tam robí?

Predáva lístky do kina.

*

Čarodejník pri predstavení.

„Teraz, páni a dámy, vidíte, že tú dámu z obecenstva som premenil na vázu kvetov. Dávajte pozor, idem ju premeniť opäť tak, ako bola."

Muž zmizlej ženy: „Neunúvajte sa, pane! Dajte mi radšej tie kvety."

*

Detská.

— Starká, sú nervy dobré?

— Ja ťa nerozumiem, Evička.

— Ale veď otecko povedal, že mu chodíš na nervy.

*

Zo školy.

Učiteľ: Tak, deti, teraz už viete, že $3 + 4 = 7$. A čo ty tam krútiš hlavou, Juro?

Žiak: Lebo to neštimuje. Len včera ste nám povedali, že $2 + 5 = 7$.

*

Z Kocúrkova.

— O čom ste rokovali na shromaždení?

— Ale, radili sme sa, či máme dať hradské asfaltovať a či vydláždiť.

— A ako ste sa rozhodli?

— Necháme ich tak ako sú. Domáci robotníci budú mať pri opravách robotu, remeselníci budú mať prácu, lebo takto veľmi povznesieme cudzinecký a turistický ruch v našej obci. Keby sme mali hradské dobré, nezastavil by sa u nás ani jeden automobilista.

*

V sprostredkovateľni práce.

1. nezamestnaný: „Ale je dnes zima, čo?"

2. nezamestnaný: „Veru."

3. nezamestnaný: „Ale aká!"

4. nezamestnaný: „Až za nechty zachodí."

Úradník: „Nechajte politiku, hej?"

*

Pani riaditeľka k žobrákovi: „Je vám zima? Tu máte teplú kravatu."

*

Lekár: „Máte jesť mnoho ovocia, ale i so stupkami, lebo v tých je najviac vitamínov. Ktoré ovocia máte najradšej?"

Pacient: „Orechy!"

*

— Mohol by som hovoriť s pánom direktorom?

— O čo ide prosím?

— Mám tu účet...

— Pán riaditeľ včera odcestoval na vidiek!

— ... ktorý by som chcel zaplatiť!

— ... ale dnes ráno sa vrátil. Ráčte vojsť!

Príležitostná kúpa.

— Čo stoja dve fľaše vína?

— Ak kúpite dve fľaše, tak 25 korún.

— A jedna fľaša?

— 15 korún.

— Dajte mi tú druhú.

*

Polodrahokam.

— Čo by si chcela na Ježiška, moja drahá.

— Polodrahokam.

Pán ide ku klenotníkovi, sníme prsteň a vraví: „Rozrežte mi tento briliant na dva kusy, mám darovať svojej snúbenici polodrahokam."

*

Malý Móric sa vydriapal na rebrík, spadol a zlomil si nohu. Tátelében uteká k rabínovi: „Vaša múdrosť, čo mám robiť? Chlapčisko sa vydriapalo na rebrík, spadlo a zlomilo si nohu!" I zamyslel sa rabín a hovorí: „A predovšetkým by som rád vedieť, čo má Žid hľadať na rebríku?"

*

— To je zvláštne, ja keď pijem čiernu kávu, nemôžem spať.

— To je nič! Ja zasa, keď spím nikdy nemôžem piť čiernu kávu!

*

Profesor: Chlapci, zapamätajte si, že už v raji bolo všetko mluvnicky rozdelené: ten Adam, tá Eva a to jablko.

*

Učiteľ: Povedz mi, Ferko, v 5. páde podstatné meno „sliepka".

Ferko: Pi-pi-pi!

—

Pán učiteľ prírodopisu donesie vtáka z kabinetu a pýta sa žiakov:

— Aký je to vták?

Janko: — Prosím, vypchatý.

—

— Čo robíš? — spytuje sa Janko Ferka.

— Píšem sestre.

— A prečo tak pomaly?

— Ale vieš, ona nevie rýchle čítať.

—

Učiteľ: — Keď niekto požičia tvojmu bratovi 500 Ks s podmienkou, že bude ročne po 100 Ks splácať, koľko bude po štyroch rokoch dlžný?

Žiak: — 500 Ks, lebo ja ho poznám.

*

Na druhom svete.

Židáčik, keď sa rozlúčil s pozemským životom, potuloval sa okolo brány nebies zamyslený. Sv. Peter ho osloví:

„Nad čím tak rozmýšľaš?"

„Vŕta mi v hlave, koľko tu trvá minúta."

Peter: „Tisíc rokov."

Móric: „Jaj, jej! Koľko tu platí milión korún?

Peter: „Len halier."

Móric: „Pane Bože! A či by si nebol tak dobrý a daroval mi halier?

Peter: „Veľmi rád, ale počkaj minútu.

*

— Slečna, vy ste prvý model, ktorý som bozkal.

— A koľko modelov ste maľovali?

— Štyri. Jablká, dva banány a vázu.

ODKAZY REDAKCIE

Boris Kocúr, gymnázium, Bratislava. So záujmom sledujem Tvoj vývoj. Hlásiš sa o slovo sympaticky, veľmi sa mi to ľúbi. Pozdravenie.

Viera Jankechová, Veľ. Ripňany. O tebe platí to isté, čo o tvojom krajanovi. Za to ale neprestaň pracovať.

Janko Bajta, Nitra. Báseň „Jánošíkovci“ spracovaním je ešte slabá.

Karol Bošmanský, Častá. Nateraz ešte sme ti nemohli uverejniť.

V. R. Samuel, Prešov. Báseň „Naša trieda“ hodila by sa na fašiangový večierok. Ak ju rytmicky upravíš, ponúkni ju niektorej čate na pobavenie.

Ferko Vážny, gymn. Žilina. — Tvoja téma je vďačná. Vidieť, že máš zákonitosť rastu. Len píš i ďalej. Zatiaľ ešte neuverejníme.

F. Fatíková a H. Horvatovičová, Stupava. — Ešte útlučké, azda pošlete lepšie.

V. Fekete, Vajnory. Neprestávaj písať!

P. Ondráška, gymn. Zvolen. Z tvojich veršíkov cítiť hlboký národný cit. Neprestaň písať!

J. Judtová, dievč. gymn. B. Bystrica. „Sirota“ je básnička veľmi milá, ale trošku pridlhá. Musíš sa vedieť obmedziť. Pošli zase. Srdečné pozdravenie.

Jozef Tóth, gymn. Nitra. Jožko, ešte je to slabučké. Nerob si z toho nič, si ešte len príman.

E. Kováč, gymn. Sp. N. Ves. „Jeseň“ a „Zima“ nie sú zlé, ale ešte na uverejnenie nedokonalé.

E. Javorčík, št. mešť. škola v Podbrezovej. Uverejňujeme. Píš ďalej!

Jedlovičan, Lipt. Sv. Mikuláš. Zatiaľ iba „Túžbu“.

J. Gonda, gymn. Zvolen. Dobre. Posielaj!

Tonko K. Hviezda, gymn. Topoľčany. Za báseň „O víne kráľovskom“ ďakujem. Spomínam si na Teba. Pozdravenie.

J. Pavlík, mešt. škola v Prešove. Pekné, Jožko, ale na uverejnenie ešte slabučké.

E. Slovák, r.-k. b. gymn. Trnava. „Moja vlasť“ je milučká básnička. Povzbuď aj iných svojich kamarátov.

T. Streďanský, št. mešt. škola, Bratislava. Bratku, i pravopis musíš ovládať!

Dušan Jariabek, vyššia priemyslová staviteľská. Do práce, stavať, budovať a zákonite rásť, posielaj.

Václav Polakovič, Račištorf. Pošli viacej!

Pavol Ondráška, gymnázium Zvolen. Usiloval som aspoň niečo vybrať. Ešte nemáš zbehlosť vo verši, cvič sa!

Miloš Vlastiľub, gymnázium Malacky. Tvoja lýra je tichunká, vlniaca sa ako riečka. Uverejníme!

J. Zaťko, Bratislava. Kamarát, máš dobré námety, len pozor na rytmus a výber slov.

Július Baraník, gymnázium Nitra. Vidím, že sa usiluješ, ale ešte to nestačí. Dávaj si prezrieť práce p. prof. slovenčiny.

nedozrel.

Maxmilián Karpatský. Ešte Tvoj verš

Alfonz Kuna, Veľké Ripňany. Cvič sa ďalej a po čase sa ozvi znova.

Alojz Fiala, Račištorf. Azda odstupom času bude z Teba čosi. Posielaj!

Štefan Ondro, Šág. Veľmi slabunké pre Novú mládež.

Andrej Andrejov, Banská Bystrica. Neviem, čo chceš s prácou „Nové obzory“. Zatiaľ mám ju u seba. Napíš o tom čosi určitejšieho, i polemika by mohla byť, veď mladosť hľadá pravdu a krásu.

Karol Červeňanský. Novela „Diviak“ potrebuje dramatickejšie momenty, rýchlejší dej a spád. Uverejníme ju v Prvosienkach. Pošli zas aj s kresbami, máš vlohy.

Viktor Glomáč, gymnázium, Banská Bystrica. Ideš do hĺbky, a to je správna cesta. Väčšina básnikov po svetovej vojne letela vysoko a tam bol len suchý vetrík, ale poklady lyriky sú hlboko v duši. Posielaj!

František Hranic, gymnázium, Nitra. Prišlo neskoro. Na budúce, keď nám niečo pošleš, píš na lepší papier.

Terézia Mjartanová, gymnázium, Michalovce. „Jar“ príde. Usiluj sa o formu a rytmus.

Anton Málik, št. mešt. škola, Borský Svätý Jur. Zdá sa mi, že som to už kdesi čítal. Neuverejníme.

Juraj Rocháň, gymnázium, Nitra. Konečne od čias Janka Silana, Riasnickej a Juskovej prichádza k slovu Nitra. Máte peknú tradíciu a snažte sa ju udržať.

Štefan Obert, gymnázium, Nitra. Pošli nám viac, aby sme si mohli vybrať. Hľadaj nové námety, slová, šťavnatú reč a uvidíš, že to pôjde.

Háemista z Poltáru. Ako chceš, aby sme Ti uverejnili, keď nám neudáš svoje meno?

A. Mészároš, št. mešt. škola, Nitra. Oneskorené. Musíš sa poponáhľať so svojimi prácami, lebo Ťa predbehnú iní.

Michal Kuba, št. mešt. škola, Malacky. „Vy krásne Tatry malebné“, necítiš, priateľu, že si si to vypožičal zo šlágru? To sa nesmie!

Ján Simkovič, št. mešt. škola, Šaštín. Novielka „O Mikulášovi“ je dobrá, lenže by to bolo smiešne uverejniť ju v jarnom mesiaci. Píš a posielaj!

Ladislav Jarina, obchodná akadémia, Prešov. Próza je skvelá. Nové námety objavuješ. Východ slovenský sa drží.

František Majerník, št. mešt. škola, Krompachy. Buď vždy statočným junákom, miluj zem rodnú a národ bude mať v Tebe oporu.

Ernest Petrík, Presľany. Teším sa z Teba. Len tak ďalej.

Vojtech Tamek, štátna mešt. škola, Sučany. Byť užitočným členom slovenského národa, je Tvojou povinnosťou. Teší nás, že „Nová mládež“ vám vyhovuje a my sa snažíme, aby sme ju ešte viac zdokonálili.

Michal Skald, Bor. Sv. Jur. Aj by som to uverejnil, ale ceruzkou písať redakcii je neslušné.

Julo Zborovjan, gymnázium, Prešov. Postupne uverejníme všetky, a to v hlavnej časti nášho časopisu.

Čo nám píšu?

Niet azda časopisu, ktorý by sa tak hlboko zakorenil do duše slovenského študenta, ako je „Nová mládež“. Lebo čokoľvek hľadáš, nájdeš a keby si nenašiel, stačí ti napísať do redakcie a tam sa už vynasnažia, aby vyhoveli každému jednotlivcovi a tak i celku. Keby každý dôsledne si prečítal každé číslo, iste i v škole by mu mnohé veci išly ľahšie. Veď máme tu články prírodovedecké, zdravotné, telovýchovné, zemepisné a mnohé iné, ktoré len prospieť môžu študentovi. Z môjho stanoviska som s Novou mládežou spokojný a želám si, aby sa zdarne vyvíjala i naďalej.

Vladimír Divoký,
Lipt. Sv. Mikuláš.

E. Šmotlák Podhájsky, Bratislava. V tvojej poezii ešte preráža próza. Študuj Žarnova, Beniaka a Dilonga, aby si sa dostal do posvätného hája poézie.

M. Zd. Bilena, gymnázium, Trnava. Máš ľahký rytmus a Tvoj verš má viac nádych ľudovej piesne. A teraz musí prísť už hĺbka básne. Do videnia.

Angela Rinková, gymnázium, Dolný Kubín. Usiľuješ sa o svojsky dievčí výraz. Tvoja posledná zásielka je už výraznejšia.

Vladimír Šujanský, gymnázium, Žilina. Miluješ svoj rodný kraj, slobodu, za hranicami a dobre tak. Neuverejníme Ti ešte, ale to Ťa nech neodradí z ďalšej práce.

Milada Berčíková, Bratislava. Zdá sa mi, že uzavretý verš by Ti pristal lepšie ako voľný.

Rudolf Thrún, št. mešt. škola, Revúca. Píš redšie a väčšími písmenami, „Baladu zimného dňa“ dávam do Prvosienok.

M. K. Zobčáková, Kotrčná Lúčka. Nehnevajte sa, že nemôžeme vyhovieť vašej žiadosti.

Ctibol Faustin, Handlová. Ďakujeme za príspevky. Neprestaň zvyšovať svoju úroveň.

A. M. a J. G. Sborová recitácia tiež musí mať formu a ducha poézie. Báseň „14. marec“ nebolo možno uverejniť v tomto útvare.

Dolinský. Článok „Zradca“ je slohove neucelený a chýba mu dramatický nerv. Pošli nám lepšie historické rozprávky. Čakáme na ne. „Človek“ je nejasnou filozofickou úvahou.

Karol Sapák, gymnázium, Trenčín. Básničku som po dôkladnom prepracovaní zaradil do časopisu. Máš schopnosť na vyjadrenie, len ti chýba príprava, preto študuj diela našich básnikov.

S. Vokálová, gymnázium, Prešov. Sestrička, tvoja práca nie je zlá, len trocha moralizuješ v poézii. Piš tak, ako ti srdce diktuje. Posielaj!

Bagyra, Bošany. Vďaka! Články uverejníme.

Jé-ef, Bánovce nad Bebravou. Spomienke z tábora chýba spád. Verše majú rytmus, ale neslovenské prvky nám bránia uverejniť ich.

Filipek, Bratislava. „Spomienky“ sú pridlhé a sloh málo sústreďuje dej. Ak to skrátiš a obmedzíš prebytočný lyrizmus, uverejníme to.

Ústredné kúrenie, vetranie a aklimatizačné zariadenie všetkých sústav a pre všetky účely projektuje a prevádza

J. Soběslavský

Bratislava, Štefánikova 19. - Tel. 4171

Slovenská všeobecná úverná banka úč. spol

Bratislava, Štúrova č. 5

Telefon: 5154, 5256 Telegramy. KREDIT

Filiálky: Banská Bystrica, Bardejov, Kežmarok, Malacky, Nitra, Prešov, Skalica, Spišská Nová Ves, Stará Ľubovňa, Šaštín, Topoľčany, Trenčín, Vranov nad T., 2 zmenárne v Bratislave.

Všestranná banková služba tu- i v cudzozemsku.

HANDLOVSKÉ UHOLNÉ BANE

účastinná spoločnosť,

Bratislava, Goetheho ul. č. 12

Telefon seria 3152.

Odporúčame známu firmu:

ANDREÁNSKY

Dámsky a pánsky módny dom

Prešov, Hlinkova 40. - Tel. 370

KNÍHTLAČIAREŇ

Andreja

ÚČASTINNÁ SPOLOČNOSŤ

BRATISLAVA

Trieda kráľa Alexandra 12

TELEFON ČÍSLO 6820

Vyhotovuje vkusne a za mierne ceny tlačivá každého druhu, ako: denníky, časopisy, knihy, brošúry, obchodné, administratívne a spoločenské tlačivá, pozvánky, ohlášky, navštívenky atď.

V hnedej škatuľke je tá zo **zošľachtenej čakanky** vyrobená Franckova kávová prísada. Aby si zachoval **silu a vôňu,** preto je

Franck
Franck
Franck

o tejto škatuľke!

Slovenská komunálna a hypotečná banka v Bratislave

Prijíma vklady na knižky a bežné účty. Poskytuje dlhodobé pôžičky hypotekárne, komunálne a melioračné. Na podklade uvedených pôžičiek vydáva prvorade zaistené slosovateľné záložné listy, komunálne a melioračné dlhopisy, požívajúce sirotskú istotu. Preto možno v nich ukladať aj peniaze sirotské, opatrovanecké, majetky základín, fondov a nadácií, ako aj kaucie. Prijíma cenné papiere a iné hodnoty do úschovy a správa oddelene od vlastnej zásoby a cenných papierov tretích osôb. Poskytuje pôžičky na dlhopisy vlastného vydania, na štátne cenné papiere a na iné hodnoty, požívajúce sirotskú istotu. Prevádza úhradu do tuzemska a cudziny. Prenajíma bezpečnostné pancierové schránky. Obstaráva všetky bankové a burzové transakcie.

Za záväzky
prevzaté Slovenskou hypotečnou
a komunálnou bankou
ručí štát.

Steyr-Daimler-Puch A. G.

gen. zást. **Oskar Libay**

Bratislava, Rašínova 5

Telefon 2865.

Slovenský štátny podnik!

Lesné semená . .	tatranského, podtatranského a iného zaručeného pôvodu najväčšej klíčivosti
Lesné sadenice . .	známej a zaručenej kvality
Huby	čerstvé, suché (imunizované) a zavárané v octe
Brusnice . . .	čerstvé, sušené a zavárané
Čučoriedky . .	čerstvé, sušené a zavárané
Maliny	čerstvé šťavy a marmelády
Jahody	čerstvé a marmelády
Šípkové dužiny . .	jadrá, celé plody a marmelády
Borievky (jalovec)	čerstvé a suché
Med	pravý tatranský
Liečivé byliny . .	rozličné druhy
a iné lesné plodiny	

za výhodných podmienok v drobnom i vo veľkom dodá:

Semenársky závod štátnych lesov, Liptovský Hrádok

Telefon 15. *Adresa telegramov: Semenoles Lipt. Hrádok*

Ostane ti v kase, keď nakúpiš v *Ase*

Rádio, foto-aparáty
Farby pre domácnosť atď.
Parfumeria, kolinske vody,
mydlá atď.
Elektro žiarovky, baterie,
kap. lampy
Gummo-sanitný tovar
Optika, okuliare

VEĽKODROGERIA
Bratia **Jelínek**
KONCES. DROGERIA
MAJITEĽ VACLAV JELÍNEK
Trnava
Štefánikova 4 Telefon 56

58 Roľníckych vzájomných pokladníc
s 5 expozitúrami a 1 platebňou

---

opatruje vyše pol miliardy vkladov
a poskytlo vyše 400 miliónov pôžičiek

Roľnícke vzájomné pokladnice

sú so svojimi záujmovými podnikmi:

Záhorský cukrovar a liehovar, úč. spol. v Uhorskej Vsi,
Považský cukrovar, úč. spol. v Trenčianskej Teplej,
Slovenský roľnícky cukrovar, úč. spol. vo Farkašíne,
Nitrianske mlyny a lúpárne, úč. spol. v Nitre,
Považská továreň na rastlinné tuky, úč. spol. v N. Meste n. V.,
Jedla, úč. spol. pre potravinársky priemysel v Bratislave,
Prvé slov. družstvo pre spracovanie ľanu a konopí s r. o. v Nitre,
Paperod, obchod s perím na Slovensku, dr. s r. o. v Bratislave,
Slovenská cukorná obchodná úč. spol. v Bratislave,

sú silným pilierom slovenského hospodárstva.

„HÁEMISTA" *nákupné a predajné družstvo Hlinkovej mládeže*

Bratislava, Námestie Andreja Hlinku 13, telefon č. 6919, číslo Poštovej sporiteľne 1683

Dodávame tiež všetky športové a táborové potreby. Vyžiadajte si náš cenník.
Zasielame tovar len na dobierku alebo za predom poslané peniaze na šekové konto číslo 1683.

„Nová mládež" časopis Hlinkovej mládeže. — Majiteľ a vydavateľ: Hlavné veliteľstvo HM, Bratislava, Radlinského 51. — Zodpovedný redaktor: Alojz M. Macek, hlavný veliteľ HM. — Redakcia: Bratislava, Radlinského 51. — Predplatné na rok 10 Ks. Jednotlivé čísla 1.20 Ks. — Novinové výplatné povolilo riaditeľstvo pošt a telegrafov v Bratislave výmerom číslo 109.507-II/1-39. Dohliadací poštový úrad Bratislava 3. — Tlač: Kníhtlačiareň Andreja, Bratislava, Trieda kráľa Alexandra 12.